

Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU22

Finansiell stabilitet och finansmarknadsfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse om verksamheten i Internationella valutafonden (IMF), Världsbanksgruppen och regionala utvecklings- och investeringsbanker 2021 och 2022 till handlingarna. Skrivelsen behandlar institutionernas arbete med frågor som rör finansiell och monetär stabilitet samt deras resurssituation. Vidare behandlas institutionernas arbete med miljö, klimat, energi, jämställdhet och styrnings- och inflytande-frågor. Skrivelsen innehåller även bedömningar av internationell ekonomisk och finansiell utveckling. Av skrivelsen framgår också regeringens prioriteringar för institutionernas verksamhet.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen avslår samtliga här behandlade motionsyrkanden om finansmarknadsfrågor från allmänna motionstiden 2022/23. Motionerna handlar om makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning, struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden, en hållbar finansmarknad, kontanthantering och betaltjänster, penningtvätt och it-relaterad brottslighet samt kreditupplysning och inkassoverksamhet.

I betänkandet finns 22 reservationer (S, SD, V, C, MP) och ett särskilt yttrande (S, V, MP).

Behandlade förslag

Skrivelse 2022/23:51 Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanksgruppen samt regionala utvecklings- och investeringsbanker 2021 och 2022.

Ett åttiotal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Utskottets överväganden.....	8
Verksamheten i IMF, Världsbanksgruppen och regionala utvecklings- och investeringsbanker 2021 och 2022	8
Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning	18
Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden.....	23
En hållbar finansmarknad.....	29
Kontanthantering och betaltjänster	33
Penningtvätt och it-relaterad brottslighet som phishing	38
Kreditupplysning och inkassoverksamhet	41
Ett nationellt skuldregister.....	43
Startlån för förstagångsköpare av bostad.....	44
Kapitalförsörjning i hela landet	46
Reservationer	48
1. Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning, punkt 2 (SD)	48
2. Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning, punkt 2 (V)	49
3. Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning, punkt 2 (C).....	50
4. Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning, punkt 2 (MP)	51
5. Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden, punkt 3 (SD)	51
6. Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden, punkt 3 (V)	53
7. Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden, punkt 3 (C)	54
8. Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden, punkt 3 (MP)	55
9. En hållbar finansmarknad, punkt 4 (SD)	56
10. En hållbar finansmarknad, punkt 4 (C).....	57
11. En hållbar finansmarknad, punkt 4 (MP).....	58
12. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (S)	58
13. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (V).....	60
14. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (C).....	61
15. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (MP).....	62
16. Penningtvätt och it-relaterad brottslighet som phishing, punkt 6 (S)....	63
17. Penningtvätt och it-relaterad brottslighet som phishing, punkt 6 (C) ..	64
18. Kreditupplysning och inkassoverksamhet, punkt 7 (SD).....	65
19. Ett nationellt skuldregister, punkt 8 (S)	65
20. Startlån för förstagångsköpare av bostad, punkt 9 (S, MP)	66
21. Kapitalförsörjning i hela landet, punkt 10 (S)	67
22. Kapitalförsörjning i hela landet, punkt 10 (C)	67
Särskilt yttrande.....	69

Verksamheten i IMF, Världsbanksgruppen och regionala utvecklings- och investeringsbanker 2021 och 2022, punkt 1 (S, V, MP).....	69
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	70
Skrivelsen.....	70
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	70

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Verksamheten i IMF, Världsbanksgruppen och regionala utvecklings- och investeringsbanker 2021 och 2022

Riksdagen lägger skrivelse 2022/23:51 till handlingarna.

2. Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3,

2022/23:346 av Rickard Nordin (C),

2022/23:762 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 7,

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5,

2022/23:910 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 10 och 12,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 4 och 6–9 samt

2022/23:2070 av Robert Hannah (L) yrkande 5.

Reservation 1 (SD)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

3. Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 3 och 6–11,

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2022/23:639 av Elisabeth Thand Ringqvist (C),

2022/23:646 av Elisabeth Thand Ringqvist (C),

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 20,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 15,

2022/23:1137 av David Perez och Dennis Dioukarev (båda SD),

2022/23:1620 av Mikael Larsson och Catarina Deremar (båda C) yrkandena 1–3,

2022/23:1808 av Mikael Oscarsson (KD),

2022/23:1916 av Sten Bergheden (M) och

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 37.

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (V)

Reservation 7 (C)

Reservation 8 (MP)

4. En hållbar finansmarknad

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 39,

2022/23:972 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 58,

2022/23:1314 av Mathias Tegnér och Markus Kallifatides (båda S),

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 17 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 62.

Reservation 9 (SD)

Reservation 10 (C)

Reservation 11 (MP)

5. Kontanthantering och betaltjänster

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:105 av Saila Quicklund (M),

2022/23:171 av Ann-Christine From Utterstedt (SD),

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,

2022/23:430 av Staffan Eklöf (SD),

2022/23:751 av Nicklas Attefjord (MP),

2022/23:765 av Rebecka Le Moine (MP),

2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 40,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 10,

2022/23:1003 av Mikael Eskilanderesson m.fl. (SD) yrkande 31,

2022/23:1064 av Dzenan Cisija och Johan Büser (båda S),

2022/23:1116 av Gudrun Brunegård (KD),

2022/23:1119 av Torsten Elofsson (KD),

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 10,

2022/23:1199 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S),

2022/23:1296 av Leonid Yurkovskiy (SD) yrkandena 1 och 2,

2022/23:1643 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 21, 43, 45 och 46,

2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 32 och

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 53.

Reservation 12 (S)

Reservation 13 (V)

Reservation 14 (C)

Reservation 15 (MP)

6. Penningtvätt och it-relaterad brottslighet som phishing

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:217 av Mikael Larsson (C),

2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 19,

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 40 och

2022/23:2139 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 67.

Reservation 16 (S)

Reservation 17 (C)

7. Kreditupplysning och inkassoverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:773 av Mats Green (M) och

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 5.

Reservation 18 (SD)

8. Ett nationellt skuldregister

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:1007 av Mikael Eskilander m.fl. (SD) yrkande 3,

2022/23:2070 av Robert Hannah (L) yrkande 2 och

2022/23:2215 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 19 (S)

9. Startlån för förstagångsköpare av bostad

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:321 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:2217 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 25.

Reservation 20 (S, MP)

10. Kapitalförsörjning i hela landet

Riksdagen avslår motionerna

2022/23:396 av Hanna Westerén (S) yrkande 1,

2022/23:460 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S),

2022/23:644 av Elisabeth Thand Ringqvist och Anders W Jonsson (båda C),

2022/23:1040 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2022/23:1048 av Mikael Dahlqvist och Lars Mejern Larsson (båda S) och

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 12.

Reservation 21 (S)

Reservation 22 (C)

Stockholm den 28 mars 2023

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Mikael Damberg (S), Oscar Sjöstedt (SD), Gunilla Carlsson (S), Dennis Dioukarev (SD), Jan Ericson (M), Ingela Nylund Watz (S), Charlotte Quensel (SD), Ida Drougge (M), Ali Esbati (V), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP), Carl B Hamilton (L), Eva Lindh (S) och Zinaida Kajevic (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas inledningsvis regeringens skrivelse om verksamheten i IMF, Världsbanksgruppen och de regionala utvecklings- och investeringsbankerna 2021 och 2022 (skr. 2022/23:51). Skrivelsen behandlar institutionernas arbete med frågor som rör finansiell och monetär stabilitet samt deras resurssituation. Vidare behandlas institutionernas arbete med miljö, klimat, energi, jämställdhet och styrnings- och inflytandefrågor. Skrivelsen innehåller också bedömningar av internationell ekonomisk och finansiell utveckling. Av skrivelsen framgår även regeringens prioriteringar för institutionernas verksamhet. Skrivelsen, som är den sjätte i ordningen, har tagits fram som svar på ett tillkännagivande från riksdagen om behovet av en regelbunden skrivelse där regeringen redovisar arbetet med frågor som rör finansiell stabilitet inom IMF och andra internationella finansiella institutioner där Sverige är medlem (bet. 2016/17:FiU22 punkt 1, rskr. 2016/17:186). Regeringen redogör vartannat år för arbetet inom IMF och vartannat år för arbetet inom såväl IMF som andra internationella finansiella institutioner.

Därefter behandlas tematiskt ett åttiotal motionsyrkanden om finansmarknadsfrågor från allmänna motionstiden hösten 2022. Motionerna handlar om makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning, struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden, en hållbar finansmarknad, kontanthantering och betaltjänster, penningtvätt och annan ekonomisk brottslighet samt kreditupplysning och inkassoverksamhet. Samtliga motionsförslag är i form av tillkännagivanden till regeringen. En förteckning över behandlade förslag finns i bilaga 1.

Finansutskottet anordnar sedan några år tillbaka en årlig öppen utfrågning om finansiell stabilitet med Finansiella stabilitetsrådet, där företrädare för regeringen, Riksbanken, Riksgäldskontoret och Finansinspektionen ingår. Årets utfrågning hölls den 31 januari 2023 på temat Finansiell stabilitet i svensk ekonomi i ljuset av hög inflation och högre räntor. I utfrågningen medverkade finansmarknadsminister Niklas Wykman, riksbankschef Erik Thedéen, riksgäldsdirektör Karolina Ekholm och Finansinspektionens vikarierande generaldirektör Susanna Grufman. Utfrågningen publiceras som en fristående publikation i rapportserien rapporter från riksdagen (2022/23:RFR3).

Utskottets överväganden

Verksamheten i IMF, Världsbanksgruppen och regionala utvecklings- och investeringsbanker 2021 och 2022

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse om verksamheten i IMF, Världsbanksgruppen och regionala utvecklings- och investeringsbanker 2021 och 2022 till handlingarna. Skrivelsen behandlar institutionernas arbete med frågor som rör finansiell och monetär stabilitet samt deras resurssituation. Vidare behandlas institutionernas arbete med miljö, klimat, energi, jämställdhet och styrnings- och inflytandefrågor. Skrivningen innehåller också bedömningar av internationell ekonomisk och finansiell utveckling. Av skrivelsen framgår också regeringens prioriteringar för institutionernas verksamhet.

Jämför det särskilda yttrandet (S, V, MP).

Skrivelsen

I skrivelsen redovisar regeringen verksamheten 2021 och 2022 i Internationella valutafonden (IMF), Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB), Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD), Europeiska investeringsbanken (EIB), Nordiska investeringsbanken (NIB) samt Världsbanksgruppen, bestående av Internationella återuppbyggnads- och utvecklingsbanken (IBRD), Internationella utvecklingsfonden (IDA), Internationella finansieringsbolaget (IFC) och Multilaterala investeringsgarantiorganet (MIGA). Skrivelsen behandlar institutionernas arbete med frågor som rör finansiell och monetär stabilitet samt deras resurssituation. Vidare behandlas institutionernas arbete med miljö, klimat, energi, jämställdhet och styrnings- och inflytandefrågor. Skrivelsen innehåller också bedömningar av internationell ekonomisk och finansiell utveckling. Av skrivelsen framgår även regeringens prioriteringar för institutionernas verksamhet. Institutionernas arbete under 2022 har till stor del påverkats av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och dess ekonomiska effekter. I skrivelsen redogörs bl.a. för institutionernas arbete med anledning av detta. I en bilaga till skrivelsen finns en detaljerad beskrivning av respektive institution när det gäller verksamhet, styrningsstruktur, finansiell information, Sveriges ägarandel m.m.

Den ekonomiska utvecklingen globalt och i Sverige

Efter en stark återhämtning 2021 drabbades världsekonomin av en rad utmaningar 2022. Bland annat bidrog Rysslands invasion av Ukraina, hög inflation och nya utbrott av sjukdomen covid-19 i Kina till att den ekonomiska utvecklingen dämpades. Till följd av detta reviderade IMF ned sina tillväxtprognoser. I prognosen från oktober 2022 bedömde IMF att den globala BNP-tillväxten skulle uppgå till 3,2 procent 2022 och 2,7 procent 2023, vilket var betydligt lägre än i prognosen från januari 2022.¹ Händelseutvecklingen bedömdes ha varaktiga effekter på världsekonomin och den globala BNP:n 2026 förväntades bli 3 procent lägre än vad som bedömdes i prognosen från januari 2022. IMF bedömde vidare att riskerna för den finansiella stabiliteten hade ökat sedan våren 2022 på grund av förhöjd volatilitet på finansiella marknader och breda nedgångar i tillgångspriser på bl.a. aktier och företagsobligationer. Stora företag visade under 2022 tecken på svagare resultat med lägre vinstmarginaler och fler vinstvarningar. Fastighets- och bostadsmarknaderna riskerar att drabbas av stramare finansiella förutsättningar, vilket kan medföra spridningseffekter till banker. Bankerna bedöms dock överlag vara relativt motståndskraftiga, med höga kapitalnivåer och stora likviditetsbuffertar. IMF framhöll vikten av att centralbanker agerar för att minska inflationen och bibehålla tilltron till inflationsmålen. IMF bedömde att Sveriges BNP skulle växa med 2,6 procent 2022 för att sedan sjunka med 0,1 procent 2023.² IMF räknade med en förstärkning av Sveriges offentliga finanser 2022 och en försvagning under 2023. Vidare bedömde IMF att inflationen i Sverige skulle uppgå till 8,3 procent 2022 och 5,7 procent 2023.

Policy- och analysarbete för finansiell och monetär stabilitet

Regeringen konstaterar att de internationella finansiella institutionernas insatser bidrar till att stärka den finansiella stabiliteten. Institutionernas arbete för finansiell och monetär stabilitet bidrar även till genomförandet Agenda 2030, i synnerhet mål 17 om genomförande och globalt partnerskap samt mål 8 om anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

IMF fortsatte 2021 och 2022 med att tillhandahålla omfattande långivning till medlemsländer i svårigheter, vilket bidrog till att stabilisera de finansiella marknaderna och det monetära systemet. IMF arbetade även med att bredda sin verksamhet till att omfatta fler områden som har betydelse för finansiell stabilitet, bl.a. jämställdhet, klimat, digitala valutor och konfliktdrabbade länder. Tillsammans med Världsbanken bidrar IMF även med stöd till G20 och Parisklubbens skuldhanteringsinitiativ. Över 60 procent av låginkomstländerna har enligt institutionerna ohållbara skuldbördor eller löper risk att

¹ Prognosen som redogörs för i skrivelsen är från oktober 2022. Enligt en uppdaterad prognos från januari 2023 bedömer IMF att BNP-tillväxten ökar med 2,9 procent 2023.

² Enligt IMF:s prognos från i januari 2023 bedöms Sveriges BNP-tillväxt minska med 0,3 procent 2023.

hamna i en ohållbar skuldsituation. Genom skuldhanteringsinitiativet kan länderna ansöka om omstrukturering av sina skulder.

Världsbanksgruppen främjar finansiell stabilitet genom att stödja framväxande ekonomier och låginkomstländer bl.a. i deras arbete med att hantera effekterna av ekonomiska kriser och utveckla lokala kapitalmarknader. AIIB, EBRD, EIB och NIB har inte några särskilt angivna mandat att främja finansiell och monetär stabilitet men institutionerna bidrar indirekt till detta genom sina verksamheter.

I maj 2021 avslutade IMF en omfattande översyn av sin övervakning. En del av översynen syftade till att institutionen bättre ska kunna integrera ekonomiska och finansiella effekter av exempelvis klimatomställning, ojämlikhet och digitalisering i bl.a. artikel IV-konsultationer (då enskilda länders ekonomiska utveckling och finans- och penningpolitik utvärderas av IMF). IMF kommer framöver att använda sig av nya tekniker, data och samarbeten med andra institutioner för att kunna erbjuda mer riktad, relevant och välinformerad rådgivning. I maj 2021 avslutade IMF även en översyn av sin övergripande FSAP-verksamhet (utvärderingar av medlemsländernas finansiella sektorer). IMF kommer framöver att stärka sina utvärderingar genom att bl.a. integrera klimat- och cyberrisker. För att undvika överlappning avser IMF även att bättre samordna FSAP-verksamheten med artikel IV-konsultationer. Listan på länder med systemviktiga finansiella sektorer, för vilka det är obligatoriskt att genomgå FSAP-utvärdering, utökades från 29 till 47 länder. I början av 2023 genomförde IMF en artikel IV-konsultation av Sverige och en FSAP-utvärdering genomfördes under 2022. FSAP-utvärderingen behandlas av IMF:s styrelse under 2023.

Regeringens prioriteringar: Regeringen anser att IMF fyller en viktig funktion genom att institutionen, med en hög grad av integritet och oberoende, utvärderar och lämnar rekommendationer om den ekonomiska och finansiella utvecklingen för såväl enskilda länder som på global nivå. Regeringen anser att det är viktigt att IMF ständigt anpassar sin verksamhet och kompetens till förändringar och utmaningar i världsekonomin. Institutionen bör exempelvis på ett strukturerat sätt integrera klimatförändringarnas påverkan på ekonomisk utveckling och finansiell stabilitet i sitt arbete samt bidra med analyser för hur länder kan anpassa sig till klimatförändringar och minska sina utsläpp av växthusgaser på ett kostnadseffektivt sätt.

Institutionernas finansiella insatser

Institutionernas finansiella insatser syftar till att främja en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling med direkt eller indirekt positiv påverkan på den finansiella stabiliteten. Institutionernas totala finansiella insatser uppgick till 3 659 miljarder kronor 2020 och 2021. De finansiella insatserna anpassades i hög grad för att bistå medlemsländernas hantering av de ekonomiska effekterna till följd av covid-19-pandemin. Under 2022 inriktades insatserna

även på att hantera de ekonomiska konsekvenserna av Rysslands invasion av Ukraina.

Efterfrågan på lån från IMF var hög under 2020 och 2021 och nytulåningen uppgick till sammanlagt 645 miljarder kronor. Under 2021 skedde utlåningen i första hand via IMF:s fond Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT) som tillhandahåller subventionerad utlåning till låginkomstländer. Under 2021 godkände IMF en tillfällig höjning av det högsta lånebeloppet, för att säkra fortsatt tillgång till finansiering för dessa länder. I augusti 2021 genomfördes en tilldelning av SDR (särskilda dragningsrätter) på totalt 6 784 miljarder kronor till IMF:s medlemsländer, för att underlätta för länder med begränsad tillgång till internationella kapitalmarknader att bygga upp och diversifiera sina valutareserver. Tilldelningen fördelas i proportion till respektive lands ägarandel i IMF. Genom PRGT kan länder som inte har behov av sina dragningsrätter låna ut dem till låginkomstländer, och under 2022 inrättade IMF en ny fond, Resilience and Sustainability Trust (RST) som ett ytterligare alternativ till att låna vidare dragningsrätter. IMF har även beslutat om skuldlättnader för 31 låginkomstländer. IMF ställde tidigt ut ett nödlån till Ukraina på 14,6 miljarder kronor. Vidare inrättades en ny tillfällig lånefacilitet för att stödja länder som drabbats av betalningsbalansproblem till följd av ökade livsmedelskostnader och Ukraina fick ytterligare lån på 13,6 miljarder kronor via den nya faciliteten. Under 2022 beslutade IMF om ett historiskt stort lån till Argentina på ca 470 miljarder kronor. Som villkor för lånet gäller att Argentina ska stärka de offentliga finanserna, minska den höga inflationen och genomföra strukturreformer, exempelvis på elmarknaden.

Med anledning av covid-19-pandemin tillgängliggjorde Världsbanksgruppen under perioden april 2020–mars 2021 drygt 2 000 miljarder kronor för finansiering av bl.a. inköp av vaccin och för att stärka statliga institutioner i verksamhetsländerna. Utvecklingsländerna har drabbats hårt av de ekonomiska effekterna av kriget i Ukraina och Världsbanksgruppens finansiering för att bistå länderna väntas uppgå till 1 774 miljarder kronor april 2022–juni 2023. Vidare tillgängliggjorde Världsbanksgruppen under 2022 ca 186 miljarder kronor i stöd till Ukraina. Sverige var ett av de länder som bidrog genom att ställa ut en garanti om högst 497 miljarder kronor plus ränta för IBRD:s kompletterande lån till Ukraina (prop. 2021/22:152, bet. 2021/22:FiU45, rskr. 2021/22:190).

EIB utfärdade nya lån och garantier som uppgick till 734 miljarder kronor 2022 och 729 miljarder kronor 2021. EIB beslutade om stöd till Ukraina på ca 25,6 miljarder kronor. Därutöver beslutades om ett stödpaket på 44,5 miljarder kronor till EU-länder med högt flyktingmottagande.

Verksamheten i EBRD inriktades under 2021 på att stödja både den privata och den offentliga sektorn i verksamhetsländerna och på att stödja länderna i sin hantering av effekterna av klimatförändringarna. De totala investeringarna uppgick 2021 till 116 miljarder kronor. Under 2022 påverkades verksamheten påtagligt av Rysslands invasion av Ukraina och banken beslutade tidigt om ett

stödpaket på 22 miljarder kronor till Ukraina och andra verksamhetsländer i regionen som direkt påverkas av kriget.

Under 2021 fortsatte NIB att tillhandahålla långsiktig finansiering till projekt i den nordisk-baltiska regionen som främjar produktivitet och miljö. Utlåningen stabiliserades efter den rekordhöga utlåningen 2020 till följd av covid-19-pandemin. Totalt betalades 27 miljarder kronor ut i lån 2021 och under första halvåret 2022 uppgick utbetalningarna till 23 miljarder kronor.

Under 2021 uppgick AIIB:s totala utlåning till 104 miljarder kronor, en marginell minskning jämfört med 2020. Utlåningen var i huvudsak koncentrerad till energi, finans- och transportsektorerna. För att bidra till att hantera krisen orsakad av covid-19-pandemin inrättades en särskild kris-facilitet våren 2020, som under 2021 förlängdes till utgången av 2023.

Regeringens prioriteringar: Regeringen välkomnar att institutionerna har agerat kraftfullt och bistått medlemsländerna i att hantera de ekonomiska konsekvenserna till följd av covid-19-pandemin och Rysslands invasion av Ukraina. Det är även viktigt att institutionerna med verksamhet i Ukraina har agerat skyndsamt för att mobilisera finansiellt stöd till landet. Institutionerna kan utöver finansiering bidra med tekniskt stöd och samordning. Regeringen anser att det är viktigt att institutionerna, inom sina respektive mandat, även behåller fokus på långsiktiga utmaningar som klimatförändringar och på att främja en inkluderande och hållbar tillväxt.

Institutionernas resurssituation

IMF:s resurser består av kvotresurser och temporära resurser i form av lån genom de s.k. nya lånearrangemangen (NAB) samt bilaterala lån från vissa medlemsländer. För att kunna möta den höga efterfrågan på lån efterfrågade IMF under 2021 och 2022 ytterligare resurser från ekonomiskt starka medlemsländer. I slutet av 2022 hade 22 länder åtagit sig att ställa ut ytterligare medel i form av lån eller bidrag. Regeringen beslutade 2021 om bidrag på sammanlagt 300 miljoner kronor 2021–2023. Riksdagen godkände den 23 november 2022 en framställning från Riksbanken om att ingå avtal om lån till IMF på sammanlagt 11 miljarder kronor (framst. 2022/23:RB3, bet. 2022/23:FiU8, rskr. 2022/23:32).

Under 2021 och 2022 gjordes inga kapitalhöjningar för IBRD och IFC inom Världsbanksgruppen. För IDA beslutades den 20:e kapitalpåfyllnaden, som gäller för perioden 2022–2025. Det svenska bidraget finansieras via biståndsramen och uppgick till 9,2 miljarder kronor.

Ett förslag om kapitalhöjning för EIB presenterades i november 2020 men EIB:s direktörsstyrelse bedömde att EIB hade tillräckligt med kapital för att genomföra sin affärsplan. Inga nya diskussioner om en eventuell kapitalhöjning är planerade i nuläget.

Kriget i Ukraina väntas få stora finansiella konsekvenser för EBRD eftersom institutionen har betydande investeringar i regionen. EBRD bedömer

att ytterligare kapital behöver göras tillgängligt för att banken ska kunna fortsätta investera på samma nivå.

NIB är den enda av de institutioner som behandlas i skrivelsen som delar ut vinst till ägarna. Under 2021 delades dock inte några medel ut bl.a. för att möjliggöra för NIB att öka sin utlåning under pandemin. Under 2022 genomfördes dock utdelning enligt praxis.

Vid den översyn av kapitalsituationen som genomfördes i AIIB bedömdes att institutionen har tillräckligt med kapital. Nästa översyn är planerad till 2025 (översynen görs vart femte år).

Regeringens prioriteringar: Regeringen anser att de internationella finansiella institutionerna ska ha ändamålsenliga resurser för att även i ekonomiskt och finansiellt turbulenta perioder kunna bidra till finansiell stabilitet och ekonomisk utveckling i medlemsländerna. Detta bör åstadkommas genom att institutionerna har långsiktigt finansiellt hållbara utlåningsvolymerna och inte genom regelbundna kapitaltillskott från medlemsländerna. De internationella finansiella institutionernas insatser ska ha ett mervärde jämfört med privata aktörers. Risknivåerna i institutionernas verksamhet bör vara förenliga med ett kreditbetyg som möjliggör en upplåning med förmånliga villkor på den internationella kapitalmarknaden.

Förändringar i institutionernas låneramverk

Under 2021 beslutade IMF om en tilldelning av SDR på ca 6 784 miljarder kronor (se ovan under rubriken ”Institutionernas finansiella ramverk”). En ny fond, RST, inrättades under 2022 för att ytterligare underlätta vidareutlåning av dragningsrätterna. IMF har även inrättat ett nytt tillfälligt låneinstrument för låg- och medelinkomstländer som drabbats särskilt hårt av stigande livsmedelspriser eller störningar i livsmedelsexport till följd av kriget i Ukraina.

Världsbanksgruppens låneramverk har inte genomgått några större förändringar under redovisningsperioden

EIB beslutade att förlänga genomförandeperioden av EIB:s garantifond med sex månader, t.o.m. december 2022. Förlängningen motiverades av att den ekonomiska osäkerheten ökat till följd av Rysslands invasion av Ukraina och att små och medelstora företag drabbats hårt av krigets effekter. Under 2020 beslutade EIB om ett antal tillfälliga ändringar av låneramverket i syfte att snabbt kunna möta företags ökade behov av finansiering till följd av covid-19-pandemin. I början av 2021 beslutade EIB att förlänga krisåtgärderna t.o.m. mars 2022. I oktober 2022 beslutades också att tillåta en högre andel EIB-finansiering i projekt med förnybar energi och energieffektivisering inom EU. Detta gjordes som en del i EIB:s bidrag till Repower EU, som syftar till att minska EU:s beroende av rysk gas.

Under 2019 föreslogs att EBRD skulle se över behovet av en utvidgning inom sitt verksamhetsområde och expandera sin verksamhet till området Irak och Afrika söder om Sahara. Beslut i frågan har skjutits upp med anledning av

covid-19-pandemin och kriget i Ukraina. NIB gav 2020 lån till de tre baltiska länderna i form av budgetstöd, vilket vanligtvis inte sker, men lånen godkändes som en exceptionell pandemiåtgärd. AIIB har inom ramen för sin krisfacilitet för att hantera spridningen av covid-19 inrättat en facilitet för subventionerad långivning till låginkomstländer.

Regeringens prioriteringar: Regeringen välkomnar att de internationella finansiella institutionerna kontinuerligt och vid behov ser över sina låneformer och låneramverk och gör lämpliga förändringar utifrån sina mandat. Det är viktigt att institutionerna ställer adekvata krav i samband med sina insatser, samt att kraven är utformade utifrån enskilda låntagares förutsättningar och stöder verksamhetsländernas ägarskap över sin utveckling. I arbetet med att ta fram strategier för internationella finansiella institutioner verkar regeringen bl.a. för ambitiösa mål om miljömässig och social hållbarhet, inklusive jämställdhet, i linje med institutionernas mandat, samt för tydliga ramverk för resultatuppföljning i syfte att säkerställa ett effektivt resursutnyttjande.

Miljö-, klimat- och energifrågor

IMF antog en ny klimatstrategi 2021 för att kunna erbjuda bättre rådgivning om makroekonomiska policyutmaningar kopplade till klimatförändringar. Världsbanksgruppen antog under 2021 en ny klimathandlingsplan för 2021–2025, som bl.a. innebär att 25 procent av institutionens finansiering ska vara klimatrelaterad. Från och med 2025 ska minst 50 procent av EIB:s utlåningsvolym avse klimatfinansiering, vilket är en fördubbling jämfört med det tidigare målet. Sedan 2021 ska all verksamhet som EIB finansierar vara förenlig med Parisavtalet. Även EBRD beslutade under 2021 att alla aktiviteter från slutet av 2022 ska vara i linje med Parisavtalet. Hälften av institutionens investeringar ska vara gröna 2025. I september 2021 antog NIB en uppdaterad hållbarhetspolicy som bl.a. innebär att institutionen inte längre finansierar projekt inom energiproduktion baserad på fossila bränslen. AIIB reviderade sitt sociala och miljömässiga ramverk under 2021. Bland annat ska rapporteringen av växthusgasutsläpp stärkas. Vidare har AIIB antagit ett mål om att 50 procent av alla investeringar ska klassificeras som klimatfinansiering och senast i juli 2023 ska all verksamhet som finansieras av AIIB vara förenlig med Parisavtalet.

Regeringens prioriteringar: Regeringen anser att de internationella finansiella institutionerna har en viktig roll i genomförandet av Parisavtalet och i arbetet med att främja en miljö- och klimatmässigt hållbar utveckling, stödja regioners och länders energiförsörjning och bidra till att uppfylla de internationella åtagandena om en sammanlagd klimatfinansiering på 100 miljarder amerikanska dollar årligen 2020–2025. Regeringen välkomnar ambitiösa målsättningar på miljö- och klimatområdet för de internationella finansiella institutionerna, vilket inkluderar att öka investeringarna i fossilfri energi samtidigt som investeringar i fossil energi fasas ut.

Institutionernas bidrag till ett finansiellt system för hållbar utveckling

Världsbanken, EIB, EBRD och NIB emitterar gröna obligationer för att finansiera miljö- och klimatprojekt. IMF emitterar inte obligationer men erbjuder stöd på området genom att samarbeta med bl.a. centralbanker för att främja grön finansiering och utvecklar även klimatrelaterade stresstester.

Regeringens prioriteringar: Regeringen välkomnar att de internationella finansiella institutionerna inom sina mandat verkar för en omställning av de globala finansiella flödena och finansmarknaderna, så att dessa bidrar till en hållbar utveckling. Institutionerna kan medverka till omställningen genom att sätta ambitiösa kriterier för, samt öka tillgången till, socialt och miljömässigt hållbara investeringsalternativ.

Jämställdhet

I skrivelsen redogörs för institutionernas arbete med jämställdhet. Bland annat antog IMF under 2022 en strategi för att integrera jämställdhet i arbetet med övervakning, utlåning och kapacitetsutveckling. Vidare har EIB fr.o.m. 2021 infört en metod för att bedöma om ett projekt har ett jämställdhetsperspektiv. EBRD har sedan 2021 ambitionen att integrera jämställdhet i minst 40 procent av sin verksamhet.

Regeringens prioriteringar: Regeringen är pådrivande för att inkluderande tillväxt och jämställdhet ska främjas i de internationella finansiella institutionernas arbete, i linje med deras mandat, exempelvis genom antagandet av ambitiösa strategier och mål på området. Regeringen anser även att det är viktigt att uppnå en jämnare könsfördelning i institutionernas styrelser och ledningar.

Inflytande och effektiv styrning

IMF ser regelbundet över sina kvotresurser och medlemsländernas inflytande i institutionen. För närvarande pågår den sextonde kvotöversynen, som ska vara avslutad senast i mitten av december 2023. I Världsbanksgruppen avslutades den senaste översynen i IBRD och IFC under 2021. Översynen resulterade inte i någon justering av röst- eller kapitalandelarna. Under 2021 beslutades en översyn av IDA:s röstsysteem. Det nya system som översynen resulterade i innebär att mottagarländerna får mer inflytande i styrelsen och att givarländernas inflytande i högre grad motsvarar de finansiella bidragen till IDA. EIB har genomfört ett antal reformer för att effektivisera förvaltningen i institutionen och man har även arbetat för att stärka den finansiella tillsynen, bl.a. genom att öka resurserna till revisionskommittén. Översyner av NIB:s företagsstrategi och hållbarhetspolicy slutfördes 2021, och i samband med detta antogs även ett ramverk för ansvarsfulla investeringar. Under 2021 genomfördes en granskning av AIIB:s president och direktörsstyrelsens arbete med inriktning på verksamhetens resultat under pandemin. Presidenten och direktörsstyrelsen bedömdes ha bedrivit verksamheten på ett effektivt och ansvarsfullt sätt.

Regeringens prioriteringar: Regeringen anser att det är angeläget att förhandlingar om medlemsländernas röststyrka, och därmed även deras inflytande, sker inom ramen för de internationella finansiella institutionernas organ så att alla medlemsländer ges möjlighet till insyn och inflytande. Regeringen anser vidare att det bör finnas en koppling mellan medlemsländernas finansiella bidrag till institutionerna och ländernas inflytande. Regeringen stöder processer för att långsiktigt stärka låg- och medelinkomstländernas inflytande som en följd av deras ökade andel av världsekonomin. Regeringen anser att det är viktigt med en effektiv styrning av institutionerna, som resulterar i tydliga prioriteringar där verksamheten inriktas på de områden där nyttan är som störst och i de sektorer där respektive institution har ett tydligt mervärde. På så sätt kan verksamheten bedrivas på ett effektivt sätt. Regeringen verkar generellt för kostnadseffektivitet och budgetrestriktivitet, t.ex. genom att motsätta sig omotiverade löneförhöjningar för personal och ledning.

Viktiga framtida frågor i institutionerna

Den höga inflationen och de ökade livsmedels- och energipriserna innebär ökade risker för den globala finansiella stabiliteten. IMF kommer att ha en fortsatt viktig roll på detta område och efterfrågan på finansiering från IMF väntas fortsätta att vara hög. IMF kommer att arbeta med genomförandet av sina nya strategier för klimat- och jämställdhetsintegrering, konfliktdrabbade länder och för digitala valutor. Strategin för digitala valutor syftar bl.a. till att öka kapacitetsutvecklingen för att minska digitala klyftor mellan länder och att inkludera hänsyn till digitala valutor i den finansiella övervakningen. Ytterligare en prioriterad fråga under 2023 kommer att vara den sextonde kvotöversynen.

Det ekonomiska läget väntas innebära en fortsatt hög efterfrågan på finansiering även från Världsbanksgruppen. En viktig fråga framöver är om Världsbanksgruppen har tillräckligt med kapital för att möta verksamhetsländernas behov. Världsbanksgruppens roll i Ukraina kommer att vara fortsatt i fokus. Agenda 2030 och arbetet med Parisavtalet kommer även framöver att vara en integrerad del av gruppens verksamhet. Samtidigt har diskussioner inletts om behovet av reformer för att säkerställa att Världsbanksgruppen är rätt rustad för att möta komplexa globala utmaningar.

EIB har åtagit sig att vara EU:s klimatbank och de kommande åren kommer verksamheten att inriktas på bl.a. miljö- och klimatområdet. EIB kommer också att arbeta med att vidareutveckla den nyetablerade filialen för verksamhet utanför EU, EIB Global, som även omfattar verksamhet i Ukraina. Förordnandet för EIB:s nuvarande chef löper ut den 31 december 2023 och ett arbete med att hitta en efterträdare inleds därför. Inom EBRD kommer en strategisk fråga framöver att vara en eventuell utvidgning av institutionens verksamhetsområde till Irak och Afrika söder om Sahara. En viktig fråga för NIB är hur institutionen kan använda sitt kapital på ett mer effektivt sätt, inte

minst vad gäller samarbete med andra internationella finansiella institutioner. AIIB avser att utveckla en handlingsplan för jämställdhet under 2023.

Regeringens prioriteringar: Mot bakgrund av de ekonomiska effekterna av spridningen av covid-19 och kriget i Ukraina är det mycket viktigt att de internationella finansiella institutionerna kan bidra till finansiell stabilitet och en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling genom att stötta sina medlemsländer. Regeringen anser att institutioner med verksamhet i Ukraina har en fortsatt viktig roll i det internationella stödet till landet genom finansiering, tekniskt stöd och samordning. Regeringen anser att det är viktigt att institutionerna, inom sina respektive mandat, även behåller fokus på långsiktiga utmaningar som genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet. Det är angeläget att institutionerna fokuserar på områden där de har expertis och ett tydligt mervärde att erbjuda, samt att de, när det bedöms lämpligt, samarbetar och koordinerar sina insatser med övriga berörda aktörer.

Utskottets ställningstagande

Den ekonomiska utvecklingen både i Sverige och globalt har påverkats kraftigt av covid-19-pandemin och av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, bl.a. med hög inflation och stigande räntor som följd. Riskerna för den finansiella stabiliteten har ökat. Utskottet anser att IMF har en mycket viktig roll när det gäller att identifiera och uppmärksamma risker för den finansiella stabiliteten. Utskottet konstaterar att även de andra finansiella institutionerna på olika sätt bidrar till att upprätthålla finansiell stabilitet.

Utskottet kan konstatera att de internationella finansiella institutionernas arbete under 2022 till stor del har påverkats av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och dess ekonomiska effekter. Därtill har effekterna av pandemin fortsatt att påverka arbetet. Utskottet välkomnar, liksom regeringen, att institutionerna har agerat kraftfullt och bistått medlemsländerna i att hantera de ekonomiska konsekvenserna. Det är betydelsefullt att institutionerna med verksamhet i Ukraina har agerat skyndsamt för att mobilisera finansiellt stöd till landet. Institutioner med verksamhet i Ukraina har en fortsatt viktig roll i det internationella stödet till landet genom finansiering, tekniskt stöd och samordning.

Utskottet anser att skrivelsen om verksamheten i IMF, Världsbanksgruppen och de regionala utvecklings- och investeringsbankerna ger en bra bild av verksamheten i institutionerna de senaste två åren. Liksom utskottet tidigare framhållit är det värdefullt att regeringens prioriteringar i förhållande till institutionernas arbete tydligt redovisas i skrivelsen. Inriktningen är bl.a. att institutionerna ska ha tillräckliga resurser för att i ekonomiskt och finansiellt turbulenta perioder kunna bidra till finansiell stabilitet och ekonomisk utveckling i medlemsländerna. Institutionerna bör enligt regeringen också kontinuerligt se över sina låneformer och låneramverk samt ställa adekvata krav i samband med sina insatser. Regeringen välkomnar att institutionerna inom sina mandat verkar för en omställning av de globala

finansiella flödena och finansmarknaden så att dessa kan bidra till en hållbar utveckling. Institutionerna har också en viktig roll i genomförandet av Parisavtalet. Vidare stöder regeringen processer för att långsiktigt stärka låg- och medelinkomstländers inflytande som en följd av deras ökande andel i världsekonomin. Regeringen anser att det är viktigt med en effektiv styrning av institutionerna, som resulterar i tydliga prioriteringar där verksamheten inriktas på de områden där nyttan är som störst och i de sektorer där respektive institution har ett tydligt mervärde. Generellt verkar regeringen för kostnadseffektivitet och budgetrestriktivitet. Utskottet delar regeringens syn på vad som är prioriterat.

Slutligen noterar utskottet att IMF nyligen genomfört en artikel IV-konsultation av Sveriges ekonomi och en genomgång av Sveriges finansiella sektor inom ramen för FSAP.

Utskottet föreslår därmed att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning. Utskottet hänvisar till Finansinspektionens pågående kartläggningsuppdrag och tidigare utvärdering av makrotillsynsåtgärder.

Jämför reservation 1 (SD), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Motionerna

Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) förordar i kommittémotion 2022/23:956 att det andra amorteringskravet bör avskaffas till dess att det konstaterats vara utformat på ett ändamålsenligt sätt (yrkande 4). Vidare anser motionärerna att möjligheten till ökad amorteringstakt utan att behöva betala ränteskillnadsersättning bör utredas (yrkande 6). Också ökad transparens vid betalning av ränteskillnadsersättning bör enligt motionärerna utredas (yrkande 7), liksom införandet av en generell rätt till byte av säkerhet vid bostadsflytt (yrkande 8). Även ett symmetrikrav vad gäller ränteskillnadsersättning, dvs. att låntagaren bör ha rätt till ersättning från banken vid en återbetalning av lån i förtid om räntorna har gått upp, bör enligt motionärerna utredas (yrkande 9). Även i motion 2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) förespråkas en översyn av amorteringskravet (yrkande 1). Motionären anser också att möjligheten att koppla ränteavdraget till ett amorteringskrav bör utredas (yrkande 2), liksom olika amorteringskrav beroende på låntagarens ålder (yrkande 3).

I kommittémotion 2022/23:910 av Alireza Akhondi m.fl. (C) anser motionärerna att det skärpta amorteringskravet bör slopas för att förenkla

inträdet på bostadsmarknaden för fler (yrkande 10). Motionärerna anser även att ett ändamålssparande enligt tysk modell bör utredas (yrkande 12). Givet att sparplanen följs innebär ett sådant sparande enligt motionärerna vetskap om att man inom en viss tid kommer att ha möjlighet att köpa en bostad.

Katarina Luhr m.fl. (MP) anser i kommittémotion 2022/23:762 att det bör införas ett grönt bosparkonto (yrkande 7).

I kommittémotion 2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) anser motionärerna att det bör införas en finsk modell för bostadslån i Sverige (yrkande 1). Vidare anser motionärerna att SBAB bör ges ett kompletterande uppdrag att tillhandahålla särskilt konkurrenskraftiga bolånevillkor för att på så sätt sätta press på de andra bankernas bolånevillkor (yrkande 2).

I motion 2022/23:2070 av Robert Hannah (L) anser motionären att det bör övervägas att ställa krav på fysiska möten för kreditgivning vid misstanke om ekonomiskt våld (yrkande 5). Rickard Nordin (C) förespråkar i motion 2022/23:346 olika åtgärder för att minska utsatta partners ofrivilliga skuldsättning. Exempelvis vore ett första steg att ett möte i enrum hos banken är obligatoriskt i de fall en ensam låntagare ska ta ett större lån även om samboskap eller giftermål föreligger.

Alireza Akhondi m.fl. (C) anser i kommittémotion 2022/23:865 att det bör införas en central spärntjänst för att möjliggöra för privatpersoner att spärra sig från att ta nya krediter och lån (yrkande 5). Motionärerna anser att snabblån fortsätter att vara en inkörsport till betalningssvårigheter och en grogrund för impulsiva ekonomiska beslut som lätt leder till en destruktiv spiral.

Pågående arbete

Regelverket för makrotillsyn, amorteringskrav och bolånetak

I Sverige har Finansinspektionen som tillsynsmyndighet ansvar för de makrotillsynsverktyg som kan aktualiseras inom ramen för det EU:s harmoniserade kapitaltäckningsregelverk och i övrigt. Finansinspektionen ska bl.a. övervaka, analysera och vidta åtgärder för att motverka sårbarheter som uppstår i det finansiella systemet och som kan hota den finansiella eller den makroekonomiska stabiliteten. Stöd för verktyg för makrotillsyn finns i

- kapitaltäckningsregelverket, dvs. i tillsynsförordningen och kapitaltäckningsdirektivet och svensk lagstiftning som genomför kapitaltäckningsregelverket
- lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, förkortad (LBF).

Sedan maj 2016 gäller ett amorteringskrav enligt 6 kap. 3 b § LBF. Enligt bestämmelsen ska kreditinstitut som lämnar bolån tillämpa återbetalningsvillkor som är förenliga med en sund amorteringskultur och motverkar alltför hög skuldsättning hos hushållen. Finansinspektionen har därefter meddelat föreskrifter om den närmare utformningen av amorteringskravet (FFFS 2016:16). Innan Finansinspektionen beslutar om ändringar i föreskrifterna om amorteringskrav krävs regeringens medgivande.

Amorteringskravet enligt Finansinspektionens föreskrifter innebär att nya bolån med en belåningsgrad över 70 procent ska amorteras med minst 2 procent av det ursprungliga lånebeloppet varje år. Lån med under 70 procents belåningsgrad ska amorteras med minst 1 procent per år till dess att belåningsgraden är 50 procent. Ett skärpt amorteringskrav trädde i kraft den 1 mars 2018 (FFFS 2017:23). Skärpningen innebär att nya bolånetagare med bolån som överstiger 4,5 gånger bruttoinkomsten ska amortera minst 1 procent av skulderna utöver det ovan beskrivna amorteringskravet. Syftet med regleringen är att öka de svenska hushållens motståndskraft mot makroekonomiska störningar.

I april 2020 beslutade Finansinspektionen att meddela allmänna råd om undantag från amorteringskraven på grund av särskilda skäl (FFFS 2020:3). För att Finansinspektionen ska kunna meddela allmänna råd inom sitt ansvarsområde krävs varken bemyndigande eller medgivande av regeringen. Det utvidgade undantaget från amorteringskravet avslutades planenligt i augusti 2021.

Bolånetaket, som Finansinspektionen införde 2010, innebär att nya lån med bostad som säkerhet inte bör överstiga 85 procent av bostadens värde. Bolånetaket är infört via Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2010:2). Syftet är att motverka en osund utveckling på kreditmarknaden där företagen kan komma att använda allt högre belåningsgrader som konkurrensmedel.

Finansinspektionens utvärdering av makrotillsynsåtgärder

Finansinspektionen har på regeringens uppdrag gjort en samlad utvärdering av makrotillsynsåtgärderna, som redovisades den 30 juni 2021 (dnr 21-17295). Utvärderingen visade att de åtgärder som myndigheten vidtagit har bidragit till att bromsa både skuldtillväxten och bostadsprisutvecklingen och att fler hushåll amorterat på sina bolån. Åtgärderna har också motverkat att långivare använder höga belåningsgrader eller låg amortering som konkurrensmedel.

I september 2022 fick Finansinspektionen på nytt i uppdrag att utvärdera effekterna av genomförda makrotillsynsåtgärder i ljuset av den nuvarande ekonomiska utvecklingen med bl.a. stigande inflation och högre räntor. Uppdraget redovisades den 14 oktober 2022 (dnr. 22-23763). I rapporten drar myndigheten bl.a. slutsatsen att ändrade regler för amortering inte skulle innebära ett träffsäkert stöd till de hushåll som riskerar allvarliga ekonomiska bekymmer på grund av höga elräkningar eller andra ökade utgifter. Finansinspektionen konstaterade samtidigt att enskilda bolånetagare kommer att drabbas hårt av den ekonomiska utvecklingen framöver och noterade att bankerna enligt gällande regelverk kan medge tillfälliga undantag från amorteringskraven om det finns särskilda skäl. Det gäller bolånetagare som möter väsentligt förändrade förutsättningar som innebär att de får ekonomiska problem.

Finansinspektionen anförde vidare att det i exceptionella ekonomiska lägen kan finnas skäl att tillfälligt ändra amorteringskraven, vilket gjordes vid starten

av pandemin (se ovan). Det konstaterades samtidigt att det ekonomiska läget hösten 2022 var väsentligt annorlunda än situationen våren 2020. Myndigheten framhöll därför i sin rapport att ett temporärt generellt undantag från amorteringskraven under rådande förhållanden inte skulle vara en väl avvägd åtgärd.

I december 2022 gav regeringen Finansinspektionen i uppdrag att kartlägga hur de tillfälliga undantag från amorteringskrav som finns fungerar i praktiken under vintern 2022 till 2023. I uppdraget ingår att undersöka konsekvenserna av den rådande ekonomiska situationen med stigande inflation och höga elpriser. Uppdraget är enligt regeringen ett led i att följa upp amorteringskraven med berörda myndigheter. Det ska redovisas senast den 30 juni 2023.

Ränteskillnadsersättning

Enligt konsumentkreditlagen (2010:1846) har en låntagare rätt att när som helst lösa sitt bolån, även om räntan är bunden under en viss period (den s.k. räntebindningstiden). Om låntagaren löser lånet innan räntebindningstiden går ut har dock banken rätt att ta ut ersättning som kompensation för den förlust banken kan drabbas av till följd av att lånet löses i förtid, s.k. ränteskillnadsersättning. Hur denna ersättning beräknas framgår av konsumentkreditlagen och av Finansinspektionens allmänna råd om krediter i konsumentförhållanden (FFFS 2014:11).

I februari 2022 lämnade Finansinspektionen en hemställan om ändring i reglerna om ränteskillnadsersättning (dnr 22-2458). Vidare beslutade regeringen i augusti 2022 om direktiv till en utredning för att analysera behovet av åtgärder i ljuset av hushållens räntebindningstider (Fi2022/02502). En utredare ska

- analysera effekterna av ränteförändringar i ljuset av hushållens räntebindningstid
- analysera vilka faktorer som bidrar till hushållens val av räntebindningstid
- analysera om det finns behov av åtgärder på finansmarknadsområdet
- analysera vilken effekt dagens bestämmelser om ränteskillnadsersättning har för hushållens benägenhet att välja bunden ränta samt bedöma om det finns behov av en annan beräkningsschablon
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Om utredaren bedömer att det finns behov av att lämna förslag på en ny schablonregel för beräkning av ränteskillnadsersättning ska utredaren bl.a. överväga olika modeller, väga för- och nackdelar med olika förslag mot varandra och beakta avtalsrättsliga principer bakom dagens regler. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2023.

Bankernas marginal på bolån

Som ett led i arbetet med att stärka konsumenternas ställning på bolåne marknaden publicerar Finansinspektionen varje kvartal en beräkning på

bankernas bruttomarginal på bolån. Det görs genom att man jämför den genomsnittliga räntan som kunder faktiskt betalar under en viss period med den genomsnittliga finansieringskostnaden under samma period.

Enligt Finansinspektionens senaste beräkning, som publicerades den 14 februari 2023, fortsatte bankernas bruttomarginal på bolån att minska under det fjärde kvartalet 2022. Myndigheten konstaterar att de rörliga bolåneräntorna mer än fördubblades under 2022. Samtidigt steg bankernas finansieringskostnader snabbare. Därmed ökade finansieringskostnaderna mer än utlåningsräntorna. I ett läge med stigande räntor är det enligt Finansinspektionen allt viktigare att konsumenter ser över sina bolånevillkor och förhandlar med olika banker för att sänka sina bolånekostnader. Om fler konsumenter bytte bank skulle det enligt Finansinspektionen sannolikt leda till lägre genomsnittliga bolåneräntor. Det är enligt myndigheten också viktigt att fundera över sin inlåningsränta och jämföra villkor mellan olika banker. Finansinspektionen har ett nytt uppdrag från regeringen för 2023 som bl.a. innebär att hitta vägar för att stärka konsumenternas ställning på bolåne marknaden. Som en del i detta arbete kommer myndigheten att se över metoden för beräkningen av bruttomarginalen.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat flera liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2021/22:FiU22. Utskottet avstyrkte motionerna och hänvisade bl.a. till Finansinspektionens utvärdering av vidtagna makrotillsynsåtgärder. Utskottet noterade även att Finansinspektionen lämnat en hemställan om ändrade regler för ränteskillnadsersättning. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Den nuvarande ordningen för makrotillsynen, där Finansinspektionen har en central roll, har beslutats av riksdagen i bred politisk samsyn. Makrotillsynsåtgärder handlar om att minska systemriskerna och stärka stabiliteten i det finansiella systemet. Den ekonomiska utvecklingen både i Sverige och globalt har påverkats kraftigt av covid-19-pandemin och av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, bl.a. med hög inflation och stigande räntor som följd. I september 2022 fick Finansinspektionen i uppdrag att utvärdera effekterna av genomförda makrotillsynsåtgärder i ljuset av den nuvarande ekonomiska utvecklingen. Utskottet konstaterar att myndigheten i sin redovisning av uppdraget i oktober 2022 drog slutsatsen att ett generellt temporärt undantag från amorteringskraven under rådande förhållanden inte skulle vara en väl avvägd åtgärd. Myndigheten anförde samtidigt att enskilda bolånetagare kommer att drabbas hårt av den ekonomiska utvecklingen framöver och framhöll att bankerna enligt gällande regelverk kan medge tillfälliga undantag från amorteringskraven om det finns särskilda skäl. Utskottet konstaterar att Finansinspektionen i december 2022 fick i uppdrag

att kartlägga hur de tillfälliga undantag från amorteringskrav som bankerna vid särskilda skäl kan medge har fungerat i praktiken. Uppdraget ska redovisas i juni 2023.

Utskottet delar den syn som kommer till uttryck i några av motionerna att det är viktigt att vidtagna makrotillsynsåtgärder utvärderas. Detta kom till uttryck i det tillkännagivande riksdagen riktade till regeringen i mars 2020 (bet. 2019/20:FiU22 punkt 3, rskr. 2019/20:186). Utskottet konstaterar att regeringen i linje med riksdagens tillkännagivande låtit Finansinspektionen samlat utvärdera amorteringskraven, bolånetaket och andra makrotillsynsåtgärder för att bl.a. belysa vilka effekter åtgärderna har haft på kreditgivningen. Utvärderingen från juni 2021 visade att bolånetaket och amorteringskraven överlag har haft avsedda effekter genom att dämpa riskerna kopplade till bolånetagares skulder.

Som ett led i att stärka konsumenternas ställning på bolånemarknaden publicerar Finansinspektionen varje kvartal en beräkning av bankernas bruttomarginal på bolån. Utskottet noterar att bruttomarginalen enligt den senaste beräkningen fortsatte att minska under det fjärde kvartalet 2022. I ett läge med stigande räntor är det enligt myndigheten viktigt att konsumenter ser över sina bolånevillkor och förhandlar med olika banker för att se över sina bolånekostnader. Utskottet konstaterar vidare att Finansinspektionen har ett nytt uppdrag från regeringen från 2023 som bl.a. innebär att hitta vägar för att stärka konsumenternas ställning på bolånemarknaden.

När det gäller ränteskillnadsersättningar syftar de ändringar som gjordes i regleringen 2014 till att ersättningen skulle bli mer rimlig och bättre svara mot kreditgivarens förlust. Utskottet konstaterar att en utredare fått i uppdrag att utreda behovet av åtgärder i ljuset av hushållens räntebindningstid. Uppdraget ska redovisas i september 2023.

Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete som syftar till att stärka konkurrens, transparens och finansiell beredskap.

Jämför reservation 5 (SD), 6 (V), 7 (C) och 8 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:956 framhåller Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) att det är problematiskt för det svenska småspararkollektivet att offentliga nyckeltal om illikvida tillgångar är svåra att hitta och de anser att fonder öppet och

uttryckligen ska ange fondinnehavets andel i illikvida tillgångar (yrkande 2). Motionärerna vill även att Sverige på EU-nivå ska verka för en utredning om likviditetskrav (yrkande 3).

I kommittémotion 2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) anser motionärerna att det bör ställas krav på bankerna om årliga kostnadssammanställningar som informerar kunderna om hur mycket de betalat i avgifter till bankerna (yrkande 3). Vidare anser motionärerna att det bör tillsättas en utredning för att se över regleringen av algoritm- och högfrekvenshandeln på de finansiella marknaderna (yrkande 6). Motionärerna anser också att regeringen bör utreda för- och nackdelar med ett förbud mot produktpaketering och lämna förslag på hur transparensen kan öka på bankmarknaden (yrkande 7). Frågan om att förbjuda prissignalering på bankmarknaden behöver också utredas, anser motionärerna (yrkande 8). Vidare framhåller motionärerna att bankernas avgifter till insättningsgarantin är för låga och de förordar att en utredning tillsätts i syfte att utreda hur avgifterna på ett bättre sätt kan avspegla värdet på den försäkring som staten tillhandahåller (yrkande 9). Därtill anser motionärerna att det bör utredas hur de många samarbetena inom banksektorn påverkar konkurrensen och hur alla företag ska kunna ges tillträde till infrastrukturen på de finansiella marknaderna på lika villkor, och hur ett ökat statligt ägande av finansiell infrastruktur kan främja konkurrensen på de finansiella marknaderna (yrkande 10). Det finns också ett samhällsintresse att se över och med konkreta förslag underlätta situationen för civilsamhällets behov av grundläggande banktjänster, anser motionärerna (yrkande 11).

Emma Berginger m.fl. (MP) framhåller i kommittémotion 2022/23:2262 behovet av en finansiell beredskap och behovet av förberedelser som syftar till att upprätthålla det finansiella systemets grundläggande funktionalitet även vid allvarliga störningar (yrkande 37).

I motion 2022/23:1137 av David Perez och Dennis Dioukarev (båda SD) anser motionärerna att behovet av reformer i syfte att begränsa blankningsattacker mot värdepappersbolag bör beaktas av regeringen.

I motion 2022/23:1620 av Mikael Larsson och Catarina Deremar (båda C) efterfrågas en översyn av sparbankslagen i syfte att stärka verksamhetens flexibilitet och styrka (yrkande 1). Motionärerna anför också att det bör införas en möjlighet för sparbanker att ta in externt kapital (yrkande 2). Vidare anser motionärerna att det svenska regelverket för banker behöver ses över för att det ska bli proportionerligt och rimligt (yrkande 3).

I kommittémotion 2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) efterfrågas en utredning om hur det kan underlättas för konsumenter att byta bank och hur förfarandet vid fullständigt bankbyte via fullmakt kan se ut (yrkande 15).

Alireza Akhondi m.fl. (C) framhåller i kommittémotion 2022/23:865 att rätten till nummerportabilitet, dvs. möjligheten att behålla sitt kontonummer för den som byter bank, skulle ge en flexiblare marknad för banker (yrkande 20). Det skulle enligt motionärerna även gynna konsumenterna genom att de kan ställa högre krav på bankerna och få bättre villkor.

I motion 2022/23:1916 av Sten Bergheden (M) anförs att regeringen bör utreda möjligheten att andra vuxna än föräldrarna ska kunna öppna bankkonton för barn och ungdomar utan att föräldrarna står för själva kontot och att pengarna dessutom ska kunna låsas till dess att barnet är 18 år.

I motion 2022/23:639 av Elisabeth Thand Ringqvist (C) anser motionären att möjligheterna att införa en regulatorisk sandlåda för finansiella innovationer bör utredas. Elisabeth Thand Ringqvist (C) anser i motion 2022/23:646 att Finansinspektionen borde ges i uppdrag att främja innovation på den finansiella marknaden.

Mikael Oscarsson (KD) anser i motion 2022/23:1808 regelverket för mindre fonder eller stiftelser behöver förenklas för att minska deras administrativa börda och kostnader för revision m.m.

Markus Wiechel (SD) efterfrågar i motion 2022/23:322 en opartisk kontroll av premiepensionsrådgivning (yrkande 4).

Pågående arbete

Arbetet med likviditetsrisker på företagsobligationsmarknaden

Finansinspektionen utredde på regeringens uppdrag under 2021 behovet av ytterligare verktyg för hantering av likviditetsrisker på den svenska fondmarknaden. I sin redovisning av uppdraget föreslog Finansinspektionen att fler likviditetsverktyg bör göras tillgängliga för fondförvaltare genom ändringar i nationell lagstiftning (dnr 21-4539).

Den 28 februari 2023 lämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag om förbättrade möjligheter för fondförvaltare att motverka likviditetsrisker i fonder (prop. 2022/23:65, bet. 2022/23:37). Regeringen föreslår en reglering av likviditetsverktyget swing pricing för att fondförvaltare ska få bättre möjligheter att hantera risken att inte kunna lösa in fondandelar när andelsägarna begär det. Förslagen ska även motverka att de kvarvarande och befintliga fondandelsägarna påverkas negativt av de transaktionskostnader som uppstår när fondandelar köps eller säljs. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. Debatten och beslutet i riksdagen om förslaget är planerat till den 12 april 2023.

Det pågår också ett arbete på EU-nivå som rör hantering av likviditetsrisker i fonder med syftet att minska riskerna för finansiell instabilitet och öka investerarskyddet. I november 2021 lämnade EU-kommissionen ett förslag på EU-gemensamma verktyg för likviditetshantering (se fakta-PM 2021/22:FPM29). Kommissionen har också föreslagit ändringar i förordningen om marknader för finansiella instrument, Mifir, och direktivet om marknader för finansiella instrument, Mifif II (se fakta-PM 2021/22:FPM31). Förslagen syftar bl.a. till förbättrad transparens och att ge investerare förbättrad tillgång till marknadsdata avseende finansiella instrument. Förslagen är under förhandling på EU-nivå.

Finansiell beredskap

I mars 2022 fick Finansinspektionen i uppdrag av regeringen att lämna förslag om ytterligare åtgärder som bedöms ändamålsenliga för att stärka den digitala motståndskraften i den finansiella sektorn (Fi2022/01168). I sin redovisning av uppdraget föreslog myndigheten bl.a. en kraftig höjning av myndighetens tillsyn över finansiella företags cyberrisker (dnr 22-10015). Vidare har Finansinspektionen under 2022, tillsammans med Riksbanken och Riksgäldskontoret, arbetat med en handlingsplan för cybersäkerhet (se t.ex. Finansiella stabilitetsrådets protokoll från den 6 december 2022). Arbetet har resulterat i en beskrivning av ansvarsförhållanden och samarbete samt olika åtgärder och åtgärdsförslag. Ett exempel på en åtgärd är att finanssektorn nu utgör en pilot i arbetet på det nationella cybersäkerhetscentret för samverkan mellan privat sektor och myndigheter.

Mot bakgrund av att risken för störningar i det finansiella systemet har ökat föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2023 att Finansinspektionens tillsyn och bevakning av systemrisker och hot mot den finansiella stabiliteten skulle stärkas och att myndigheten därför skulle tillföras 25 miljoner kronor årligen fram t.o.m. 2025. Vidare föreslogs att Riksgäldskontoret skulle tillföras 10 miljoner kronor årligen fram t.o.m. 2025 för att stärka myndighetens förmåga att motverka cyberhot och verka under höjd beredskap. Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag (prop. 2022/23:1 utg.omr. 2, bet. 2022/23:FiU2, rskr. 2022/23:102).

Vidare remitterade regeringen i september 2022 en promemoria med ett förslag till en ny lag om clearing och avveckling av betalningar i syfte att öka motståndskraften i betalningssystemet (Fi2022/02529). Remisstiden gick ut i december 2022. En proposition är aviserad att överlämnas 2023.

På EU-nivå godkändes i december 2022 förordningen om digital operativ motståndskraft i den finansiella sektorn, DORA-förordningen (se fakta-PM 2020/21:FPM16). Förordningen syftar till att säkerställa att deltagare i det finansiella systemet har vidtagit de skyddsåtgärder som krävs för att motverka cyberattacker och andra it-relaterade risker. Förordningen ska tillämpas fr.o.m. januari 2025.

Algoritmisk handel och högfrekvenshandel

Bestämmelser om algoritmisk handel finns i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Ett värdepappersinstitut som bedriver algoritmisk handel ska ha effektiva system och riskkontroller som är anpassade för den verksamheten. Systemen och kontrollerna ska säkerställa att institutets handelssystem är motståndskraftiga och har tillräcklig kapacitet, att de omfattas av lämpliga handelströsklar och handelslimiter och att de förhindrar att felaktiga order skickas eller att systemet på annat sätt fungerar så att det kan skapa eller bidra till en oordnad marknad. Värdepappersinstitutet ska också ha effektiva system och åtgärder för riskkontroll för att säkerställa att handelssystemen inte kan användas för något ändamål som strider mot

marknadsmisbruksförordningen eller mot reglerna på en handelsplats till vilken institutet är anslutet. Det finns också särskilda bestämmelser vid högfrequenshandel. Bland annat ska värdepappersinstitut som tillämpar denna teknik bevara korrekta och kronologiska uppgifter om alla sina lagda order, utförda order och bud på handelsplatser.

På EU-nivå finns regler som rör algoritmisk handel och algoritmisk högfrequenshandel i direktivet om marknader för finansiella instrument, Mifid II. Reglerna syftar till att komma tillrätta med de risker och problem som är förknippade med denna typ av verksamhet. Under 2017 behandlade riksdagen regeringens förslag med anledning av direktivet (prop. 2016/17:162, bet. 2016/17:FiU35, rskr. 2016/17:353). I september 2021 publicerade Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) resultatet av ett offentligt samråd om förslag till ändringar i Mifid II för algoritmisk handel, inklusive högfrequenshandel (ESMA70-156-4572). Esma konstaterar att det inte framkommit stora synpunkter på regelverket och att det i huvudsak har fungerat ändamålsenligt. Esma lämnade dock några rekommendationer som syftade till att förenkla och effektivisera regelverket.

Priip-förordningen

Sedan den 1 januari 2018 gäller Priip-förordningen, som innebär att alla som utvecklar och säljer paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter (Priip-produkter) ska ta fram ett faktablad som ska hjälpa icke-professionella investerare att förstå produkternas viktigaste egenskaper och risker, jämföra olika Priip-produkter med varandra och fatta välgrundade investeringsbeslut. Från den 1 januari 2023 börjar även Priip-förordningen att tillämpas på aktörer på fondområdet (värdepappersfonder, specialfonder och övriga alternativa investeringsfonder som marknadsförs till icke-professionella investerare).

Insättningsgarantin

Insättningsgarantin innebär att staten garanterar insättningar i banker, kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot kunders pengar på konto. Insättningsgarantin baseras på insättningsgarantidirektivet (prop. 2015/16:106, bet. 2015/16:106, rskr. 2015/16:261). Garantin finansieras genom årliga avgifter från de anslutna instituten. Riksgäldskontoret ansvarar för att betala ut ersättning, beräkna och ta ut avgifter och ge allmän information om garantin.

Institutens avgifter till insättningsgarantin beräknas utifrån ett antal riskindikatorer och institutens garanterade insättningar per den 31 december närmast föregående år. Institutens avgift påverkas också av att det totala uttaget av avgifter ska uppgå till 0,1 procent av de totala garanterade insättningarna. Utifrån riskindikatorerna beräknas en riskpoäng för varje institut. Utifrån riskpoäng delas sedan instituten upp i olika riskklasser. Ett instituts riskklass och storlek på garanterade insättningar avgör sedan vilken avgift som institutet får betala. För att det totala avgiftsuttaget ska uppgå till

0,1 procent av de totala garanterade insättningarna används en justeringskoefficient. De totala avgifterna för 2022 var ca 2,1 miljarder kronor.

Krav på att banker ska ha rutiner för byte av betalkonto

När betalkontodirektivet genomfördes i svensk rätt infördes ett krav i lagen om betaltjänster på att betaltjänstleverantörer ska ha rutiner för byte av betalkonto inom Sverige (se prop. 2016/17:129, bet. 2016/17:FiU33, rskr. 2016/17:237). I sin uppföljning av hur betalkontodirektivet genomförts i Sverige konstaterar Finansinspektionen att bankbytesrutinen fungerar bra och leder till få klagomål (FI2019/04274/RS). Dock använder många konsumenter inte bankbytesrutinen utan öppnar på egen hand tjänster i flera banker. Finansinspektionen bedömer att rutinen fyller sitt syfte och i de få fall det uppstår fel ersätts vanligen konsumenterna. Vidare konstaterar myndigheten att det i princip inte finns någon efterfrågan på en rutin för bankbyte mellan olika länder.

Tidigare riksdagsbehandling

Flera av motionerna tar upp frågor som utskottet tidigare har behandlat, bl.a. i betänkande 2021/22:FiU22 och betänkande 2020/21:FiU22. Utskottet avstyrkte motionerna, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

I motionerna framförs en rad yrkanden som i olika avseenden rör struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden. Ett av de delmål på finansmarknadsområdet som riksdagen beslutat om är att det finansiella systemet ska vara stabilt och präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter. Det svenska banksystemet domineras av ett fåtal storbanker som är tätt sammanlänkade. De fyra storbankerna står för majoriteten av såväl utlåningen som inlåningen, även om andelarna har minskat något de senaste åren (prop. 2022/23:1 utg.omr. 2).

Konkurrens och transparens på bank- och finansmarknaden är viktigt också ur ett konsumentperspektiv. Här kan nämnas åtgärder som Finansinspektionens kvartalsvisa publicering av bankernas bruttomarginal på bolån och bestämmelserna för paketerade och försäkringsbaserade produkter för icke-professionella investerare (Priip-produkter). För att minska kundernas informationsunderläge på de finansiella marknaderna är också en väl fungerande finansiell rådgivning av betydelse. Utskottets uppfattning är att regeringen arbetar aktivt såväl nationellt som på EU-nivå för att säkerställa ett högt konsumentskydd. Vidare ser utskottet inte skäl till några förändringar i avgiften till insättningsgarantin.

Sedan finanskrisen 2008–2009 har det finansiella systemets motståndskraft mot störningar stärkts och krisberedskapen har förbättrats. Under 2022 har dock osäkerheten i det finansiella systemet ökat. Rysslands invasion av Ukraina påverkar ekonomin negativt och ökar risken för cyberangrepp. Utskottet konstaterar att Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgäldskontoret arbetat med en handlingsplan för cybersäkerhet. Vidare har Finansinspektionen tillförts mer resurser för att kunna stärka sitt tillsynsarbete och sin bevakning av systemrisk, och Riksgäldskontoret har tillförts mer resurser för att stärka myndighetens förmåga att motverka cyberhot och verka under höjd beredskap. Utskottet noterar även att det på EU-nivå nyligen antagits en förordning om digital operativ motståndskraft i den finansiella sektorn.

Utskottet konstaterar att Finansinspektionen under 2021 utredde behovet av ytterligare verktyg för hantering av likviditetsrisker på den svenska fondmarknaden. I februari 2023 lämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag om förbättrade möjligheter för fondförvaltare att motverka likviditetsrisker i fonder. Debatten och beslutet i riksdagen om förslaget är planerat till den 12 april 2023. Det pågår också ett arbete på EU-nivå som rör hantering av likviditetsrisker i fonder.

Utskottet noterar vidare att Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) konstaterar att det inte framkommit stora synpunkter på regelverket på EU-nivå om algoritmisk handel och högre frekvenshandel och att det i huvudsak har fungerat ändamålsenligt.

Finansinspektionen bedömer att bankbytesrutinen i huvudsak fungerar bra och leder till få klagomål. Därför ser utskottet i nuläget ingen anledning att föreslå att bankkontonummer ska göras flyttbara mellan banker.

Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

En hållbar finansmarknad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden om en hållbar finansmarknad. Utskottet hänvisar till pågående arbete med att främja en hållbar finansmarknad på såväl nationell nivå som på EU-nivå.

Jämför reservation 9 (SD), 10 (C) och 11 (MP).

Motionerna

I partimotion 2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) anser motionärerna att framtagandet av kriterier för hållbara investeringar utifrån de sex målen i taxonomiförordningen bör ske på ett sätt som är transparent, vetenskapligt och demokratiskt förankrat och som i högre grad utgår från befintlig lagstiftning (yrkande 62). Ett liknande yrkande finns i kommittémotion 2022/23:849 yrkande 3 av Kerstin Lundgren m.fl. (C).

Martin Kinnunen m.fl. (SD) vill i kommittémotion 2022/23:972 ge regeringen i uppdrag att inte godkänna EU:s taxonomi för hållbara investeringar om inte skogsbruk så som det bedrivs i Sverige accepteras som en hållbar näring (yrkande 58).

I partimotion 2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) förordas åtgärder för att främja en grön finansmarknad i syfte att öka takten i klimatomställningen (yrkande 17). Motionärerna anser att finansmarknaden spelar en viktig roll i den gröna omställningen och att mer kapital måste kanaliseras mot hållbara verksamheter och bort från det fossila.

I motion 2022/23:1314 av Mathias Tegnér och Markus Kallifatides (båda S) anser motionärerna att det bör tillsättas en utredning om hur statliga finansiella instrument och kompetenser skulle kunna utvecklas och samlas i en grön investeringsbank.

Pågående arbete

Arbetet med hållbarhet och det finansiella systemet

Ett av delmålen på finansmarknadsområdet som riksdagen beslutat om är att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling. Regeringen anför i budgetpropositionen för 2023 att det finansiella systemet kan bidra till en hållbar ekonomi genom att identifiera, mäta och effektivt styra investeringar till hållbara verksamheter och projekt (se prop. 2022/23:1 utg.omr. 2 s. 19). Vidare anføres att den gröna omställningen behöver fortsätta för att Sverige ska kunna uppnå sina klimat- och miljömål (prop. 2022/23:1 utg.omr. 2 s. 27).

Finansinspektionen har i uppdrag att arbeta för att det finansiella systemet bidrar till hållbarhet. I myndighetens hållbarhetsrapport från 2021 beskrivs bl.a. myndighetens arbete med kommande EU-regleringar och för att få fram en global standard för hållbarhetsrapportering. I december 2022 publicerade Finansinspektionen en färdplan för hållbar finansmarknad som beskriver tre övergripande mål som myndigheten kommer att verka för fram till 2025. Dessa omfattar god tillgång till relevant, jämförbar och tillförlitlig information, högt förtroende för en hållbar finansmarknad och motståndskraft mot hållbarhetsrisker i det finansiella systemet. Vidare fick Riksgäldskontoret i juni 2021 i uppdrag att ställa ut kreditgarantier för stora gröna industriinvesteringar (regeringsbeslut Fi2021/02260 och förordning 2021:524) och den första kreditgarantin beviljades under våren 2022. Därtill redovisade en utredare som bistått Regeringskansliet i augusti 2022 sitt arbete om näringslivets gröna omställning (N2022/01677). Uppdraget var att utifrån befintliga analyser kartlägga behov för att underlätta näringslivets gröna omställning och presentera förslag på fokusområden.

Den svenska marknaden för gröna obligationer

Enligt budgetpropositionen för 2023 är den svenska marknaden för gröna obligationer relativt stor och den svenska kronan är den fjärde mest använda

valutan när det gäller emittering av gröna obligationer. För 2021 emitterade icke-finansiella företag gröna obligationer för ca 72 miljarder kronor och kommuner och regioner emitterade gröna obligationer för 33 miljarder kronor. Totalt utgjorde gröna obligationer ca 25 procent av den totala emissionsvolymen i Sverige 2021 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 2 s. 20).

Arbete på EU-nivå för att finansiera omställningen till en hållbar ekonomi

I juli 2021 presenterade kommissionen en strategi för att finansiera omställningen till en hållbar ekonomi (se fakta-PM 2020/21:FPM128). Strategin omfattar arbete inom fyra huvudområden: finansiering av omställningen till en hållbar ekonomi, ett mer inkluderande ramverk för hållbar finansiering, den finansiella sektorns motståndskraft och bidrag till hållbarhet samt den globala ambitionsnivån.

Kommissionen presenterade i juli 2021 ett förslag till en förordning om en frivillig EU-standard för gröna obligationer (se fakta-PM 2020/21:FPM129). Förslaget är en del av kommissionens arbete med en hållbar finansmarknad och syftar till att styra kapitalflöden i riktning mot en mer hållbar ekonomi. Förhandlingar om förslaget pågår på EU-nivå.

Förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar trädde i kraft i mars 2021 och innebär att vissa typer av finansmarknadsaktörer är skyldiga att lämna särskild hållbarhetsinformation på sin webbplats och i upplysningar som lämnas innan avtal ingås (prop. 2020/21:66, bet. 2020/21:FiU19, rskr. 2020/21:189). Kommissionen har antagit en delegerad akt med en teknisk standard som ska användas av finansmarknadsaktörer när de ger upplysningar enligt förordningen. Den specificerar bl.a. hur viss hållbarhetsinformation ska presenteras och började tillämpas den 1 januari 2023.

I juni 2020 antogs EU:s gröna taxonomiförordning och under 2023 väntas kommissionen presentera ytterligare en delegerad akt till förordningen (se nedan).

EU:s gröna taxonomiförordning

EU:s gröna taxonomiförordning innehåller kriterier för att avgöra om en ekonomisk verksamhet ska anses miljömässigt hållbar, i syfte att fastställa i vilken grad en investering är det. I delegerade akter till förordningen finns tekniska granskningskriterier som ska vara uppfyllda för att verksamheten ska anses vara miljömässigt hållbar. I omröstningen i rådet 2020 röstade Sverige nej till förordningen med anledning av hanteringen av hållbart skogsbruk och det nationella självbestämmandet över skogsfrågor. Förordningen antogs dock i juni 2020. Sverige invände även mot den delegerade akt som rörde tekniska granskningskriterier för förordningens två klimatrelaterade mål, liksom den kompletterande delegerade akt som berörde kärnkraft och naturgas. Det fanns dock inte tillräckligt stöd i vare sig rådet eller Europaparlamentet för att invända mot de delegerade akterna och de började tillämpas den 1 januari 2022

respektive den 1 januari 2023. Under 2023 väntas kommissionen presentera ett utkast till delegerad akt med granskningskriterier för taxonomins fyra övriga miljömål. Regeringen har återkommande hållit överläggningar och informationstillfällen med utskottet om taxonomiförordningen och de delegerade akterna, senast i april 2022.

I december 2021 beslutade riksdagen om lagstiftningsåtgärder med anledning av taxonomiförordningen (prop. 2021/22:11, bet. 2021/22:FiU15, rskr. 2021/22:78). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2022 och innebär bl.a. tydligare krav på vilken information finansmarknadsaktörer ska lämna i exempelvis informationsbroschyrer och årsberättelser och vissa större företag ska lämna i årsrapporter. Lagändringarna behandlar inte frågan om vad som ska anses miljömässigt hållbart.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat frågor om hållbar finansiering och hållbart sparande, senast i betänkande 2021/22:FiU22. Utskottet avstyrkte yrkandena, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Frågor om EU:s gröna taxonomi behandlades senast av utskottet i ett yttrande till utrikesutskottet över regeringens skrivelse om verksamheten i EU 2021 (skr. 2021/22:115, bet. 2021/22:UU10, yttr. 2021/22:FiU4y, rskr. 2021/22:400). Motsvarande yrkanden med bäring på taxonomiförordningen behandlades i samband med att riksdagen antog lagstiftningsåtgärder med anledning av förordningen (prop. 2021/22:11, bet. 2021/22:FiU15, rskr. 2021/22:78). Utskottet avstyrkte yrkandena bl.a. med hänvisning till överläggningar med regeringen. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling är ett av de delmål som riksdagen beslutat om på finansmarknadsområdet. Det finansiella systemet kan bidra till en hållbar ekonomi genom att identifiera, mäta och effektivt styra investeringar till hållbara verksamheter och projekt. Utskottet konstaterar att det pågår ett omfattande arbete på detta område såväl på nationell nivå som på EU-nivå. Finansinspektionen har i uppdrag att arbeta för att det finansiella systemet bidrar till hållbarhet. Utskottet noterar bl.a. att Finansinspektionen i december 2022 publicerade en färdplan för en hållbar finansmarknad som beskriver tre övergripande mål som myndigheten kommer att verka för fram till 2025. Dessa omfattar god tillgång till relevant, jämförbar och tillförlitlig information, högt förtroende för en hållbar finansmarknad och motståndskraft mot hållbarhetsrisker i det finansiella systemet.

Utskottet konstaterar att Sverige röstade nej till EU:s gröna taxonomiförordning med anledning av hanteringen av hållbart skogsbruk och det nationella självbestämmandet över skogsfrågor. Sverige invände även mot den delegerade akt som rörde tekniska granskningskriterier för förordningens två

klimatrelaterade mål, liksom den kompletterande delegerade akt som berörde kärnkraft och naturgas. Utskottet noterar att kommissionen under 2023 väntas presentera ett utkast till delegerad akt med granskningskriterier för taxonomins fyra övriga miljömål och utgår ifrån att regeringen när det blir aktuellt återkommer till utskottet i frågan. Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

Kontanhantering och betaltjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om kontanthantering och betaltjänster. Utskottet hänvisar till nuvarande lagstiftning om kreditinstituts skyldighet att tillhandahålla kontantjänster och till den nya riksbankslagen som trädde i kraft den 1 januari 2023. Utskottet hänvisar också till den pågående utredningen om statens roll på betalningsmarknaden och till pågående arbete på EU-nivå som bl.a. rör kryptovalutor.

Jämför reservation 12 (S), 13 (V), 14 (C) och 15 (MP).

Motionerna

I partimotion 2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) framhålls att kontanthantering bör tryggas i hela landet (yrkande 32). Motionärerna anser att det är en viktig service för den svenska ekonomin, svenska företag och människors möjlighet att fritt välja betalningsmedel. Ett liknande yrkande om att trygga kontanthantering i hela landet finns i kommittémotion 2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 10.

Gunilla Svantorp m.fl. (S) anför i kommittémotion 2022/23:2140 att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser och att staten måste vara beredd att gå in med stödjande insatser eller ekonomiska bidrag på de orter där marknaden inte tillgodoser behoven (yrkande 53).

Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) förordar i kommittémotion 2022/23:956 en utredning i syfte att säkerställa kontanternas fortlevnad (yrkande 10).

I kommittémotion 2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) framhålls att det digitala betalningssystemet är sårbart och kan visa sig vara omöjligt att upprätthålla i händelse av kris eller krig. För att säkerställa att det finans ett fungerande betalsystem även i dessa situationer anser motionärerna att systemet med kontanthantering måste upprätthållas i fredstid (yrkande 40).

Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) anser i kommittémotion 2022/23:1003 att kontantplikt ska råda under vissa förutsättningar för livsnödvändiga konsumtionsartiklar (yrkande 31).

Ali Esbati m.fl. (V) anför i kommittémotion 2022/23:246 att bankerna bör vara skyldiga att ta emot privatpersoners och företags insättningar (yrkande 4). Vidare anser motionärerna att det bör tillsättas en utredning i syfte att lämna

förslag om krav på handlare och restauranger att acceptera kontanter som betalningsmedel (yrkande 5).

Yrkanden om kontanthantering finns också i motion 2022/23:1064 av Dzenan Cisija och Johan Büser (båda S), motion 2022/23:171 av Ann-Christine From Utterstedt (SD), motion 2022/23:1296 av Leonid Yurkovskiy (SD), motion 2022/23:430 av Staffan Eklöf (SD), motion 2022/23:1119 av Torsten Elofsson (KD) och motion 2022/23:751 av Nicklas Attefjord (MP). Saila Quicklund (M) anser i motion 2022/23:105 att lagen om betaltjänster bättre behöver tillgodose kunders behov av betaltjänster och kontanthantering.

I kommittémotion 2022/23:1643 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 21 framhålls att staten mot bakgrund av ett allt större beroende av den digitala infrastrukturen för betalningar bör säkra robustheten i systemen, samt att betalningar ska kunna göras genom flera digitala lösningar. Det bör även undersökas om det går att skapa en smidig lösning för gruppen gode män och förvaltare i användandet av digital identifiering. Motionärerna anser också att utvecklingen av en e-krona bör bejakas. Vidare bör det skapas bättre förutsättningar och större öppenhet kring kryptovalutor och att konsumentens rättigheter kopplat till dessa måste säkras, anser motionärerna (yrkande 43). Motionärerna menar dessutom att det bör skapas en öppen infrastruktur för digitala betalningar för att öka transparensen, konkurrensen och redundansen i det digitala betalningssystemet (yrkande 45). Slutligen anser motionärerna att medborgarnas rätt till anonyma betalningar bör utredas (yrkande 46).

Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S) anser i motion 2022/23:1199 att det bör utredas om det är möjligt att ge gode män och personer med fullmakt för bankärenden möjlighet att ändra från pappersfaktura till e-faktura.

Gudrun Brunegård (KD) förordar i motion 2022/23:1116 att Swish eller liknande betaltjänster ska kunna gälla i hela EU.

I motion 2022/23:765 av Rebecka Le Moine (MP) anser motionären att alla officiella pengar i Sverige borde ges ut av Riksbanken och motionären ställer sig även bakom införandet av en e-krona.

Pågående arbete

Skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster

Hösten 2019 antog riksdagen regeringens proposition om skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster (prop. 2019/20:23, bet. 2019/20:FiU29, rskr. 2019/20:77). Lagändringarna innebär att vissa svenska kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut ska vara skyldiga att tillhandahålla kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela landet. Kreditinstitut och filialer som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner till konsumenter ska tillhandahålla platser för kontantuttag, och institut eller filialer som tillhandahåller betalkonton till företag ska tillhandahålla platser för dagkasseinsättning. Lagändringarna gäller sedan den 1 januari 2020.

En ny riksbankslag

Den 1 januari 2023 trädde en ny riksbankslag i kraft (prop. 2021/22:41, bet. 2021/22:KU15, rskr. 2021/22:341, 2022/23:KU8, rskr. 2022/23:23–24). I den nya lagen ges Riksbanken ett övergripande ansvar för att kontanthanteringen i Sverige fungerar. Bland annat ska Riksbanken bidra till att det finns tillgång till kontanter i betryggande utsträckning i hela Sverige. Riksbanken har enligt den nya lagen också en skyldighet att driva minst fem depåer, dvs. platser för lagring och ut- och inlämning av sedlar. Enligt en övergångsbestämmelse i lagen ska bestämmelsen om fem depåer gälla först fr.o.m. den 1 januari 2026. Dock ska minst tre depåer finnas fr.o.m. den 1 januari 2023. Riksbanken ska följa, analysera och vid behov samordna hanteringen av kontanter i Sverige. Vid höjd beredskap får Riksbanken ge ut beredskapspengar till allmänheten. Beredskapspengar gäller vid sidan av kontanter. Kontanter och beredskapspengar ska vara lagliga betalningsmedel. Kraven ökar också på företag på betalningsmarknaden att bl.a. planera, utbilda personal och förbereda för att kunna fortsätta sin verksamhet under fredstida kriser och vid höjd beredskap. Den nya lagen grundar sig på den parlamentariskt sammansatta Riksbankskommitténs arbete (SOU 2019:46).

Statens roll på betalningsmarknaden

Mot bakgrund av ett tillkännagivande från riksdagen (bet. 2018/19:FiU44, rskr. 2018/19:293) beslutade regeringen i december 2020 att ge en särskild utredare i uppdrag att se över statens roll på betalningsmarknaden (dir. 2020:133). Utredaren har ett brett mandat att utreda statens roll på betalningsmarknaden, digitala centralbankspengar och innebörden av begreppet lagligt betalningsmedel. Till utredningen har det knutits en referensgrupp med företrädare för samtliga politiska partier i riksdagen. Uppdraget ska enligt ett tilläggsdirektiv redovisas senast den 31 mars 2023.

Digitala betaltjänster

I januari 2018 trädde EU:s andra betaltjänstdirektiv i kraft. Direktivet har genomförts i Sverige genom ändringar i lagen om betaltjänster och Finansinspektionens nya och ändrade föreskrifter som trädde i kraft i maj 2018. Syftet med direktivet är att utveckla marknaden för elektroniska betalningar och skapa bättre förutsättningar för säkra och effektiva betalningar. Betaltjänstlagens tillämpningsområde har utvidgats bl.a. så att s.k. tredjepartsbetaltjänstleverantörer omfattas av tillståndsplikt. Vilken information som ska lämnas i samband med att en betaltjänstleverantör tillhandahåller en betaltjänst regleras av direktivet. Direktivet är ett s.k. fullharmoniseringsdirektiv. Det innebär att Sverige varken får införa strängare eller mer liberala krav när det gäller vilken information som ska tillhandahållas i samband med en betaltjänst än vad som anges i direktivet. En översyn av det andra betaltjänstdirektivet är aviserad att presenteras under 2023.

I september 2020 presenterade kommissionen en EU-strategi för massbetalningar, dvs. betalningar mellan privatpersoner, företag och myndigheter (se fakta-PM 2020/21:FPM14). Strategin vilar på fyra pelare: ökning av tillgången till digitala betalningslösningar och lösningar för omedelbara betalningar i hela EU, betalningsmarknader som präglas av innovation och konkurrens, effektiva och samverkande betalningssystem och andra stödfaciliteter samt effektiva betalningar, däribland remitteringar. Som en del i arbetet lade kommissionen i slutet av oktober 2022 fram ett förslag till förordning om omedelbara betalningar i euro (se fakta-PM 2022/23:FPM18). Förslaget innebär i huvudsak att banker som erbjuder sina kunder traditionella konto-till-konto-betalningar ska erbjuda omedelbara betalningar i euro och att avgiften för en sådan betalning inte ska få överstiga avgiften för en traditionell betalning.

Reglering av kryptotillgångar

Yrkesmässig förvaltning eller handel med kryptovalutor omfattas av penningtvättslagen. Regleringen i Sverige har gått längre än EU:s minimikrav, t.ex. genom att också kryptoväxlare som växlar kryptovalutor med andra kryptovalutor omfattas.

I september 2020 presenterade kommissionen, inom ramen för strategin för digitalisering av finanssektorn, ett förslag till förordning om marknader för kryptotillgångar, den s.k. Micaförordningen (se fakta-PM 2020/21:FPM15). Syftet med förordningen är att skapa en enhetlig reglering för kryptotillgångar som i dag inte omfattas av EU:s befintliga regelverk för finansmarknaderna. Förordningen omfattar både utgivning av kryptotillgångar och tillhandahållande av kryptotillgångstjänster. I juni 2022 nåddes en preliminär överenskommelse om förslaget mellan rådet och Europaparlamentet men förslaget är ännu inte slutgiltigt antaget.

Översyn av regler om gode män och förvaltare

I maj 2021 lämnade Ställföreträdarutredningen sitt betänkande om en översyn av regler om gode män och förvaltare (SOU 2021:36). Utredningen föreslår bl.a. att det ska föras ett nationellt register över ställföreträdarskap, vilket kan förenkla för ställföreträdare och ge både ställföreträdare och huvudmän en möjlighet att använda digitala tjänster.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat flera av de frågor som motionärerna tar upp, senast i betänkande 2021/22:FiU22. Utskottet avstyrkte då yrkandena, bl.a. med hänvisning till de lagändringar om tillhandahållande av kontanttjänster som trädde i kraft den 1 januari 2020, den då pågående beredningen av förslaget till ny riksbankslag och den pågående utredningen om statens roll på betalningsmarknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att efterfrågan på kontanter minskar och att utvecklingen mot en minskad kontanthantering har gått snabbt i Sverige jämfört med många andra länder. Samtidigt ökar de elektroniska betalningarna, en utveckling som också förstärktes under pandemin.

Det är viktigt att säkerställa att alla i samhället får tillgång till grundläggande betaltjänster som t.ex. kontantuttag och dagskassainsättningar till rimliga kostnader. Utskottet vill framhålla de lagändringar om skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster som trädde i kraft den 1 januari 2020. Lagändringarna bidrar till att säkerställa att det finns välfungerande kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela Sverige. Ytterligare frågor om ansvaret för en väl fungerande kontanthantering i hela landet finns i den nya riksbankslagen, som bygger på Riksbankskommitténs slutbetänkande och som trädde i kraft den 1 januari 2023. Den nya riksbankslagen innehåller bl.a. en skyldighet för Riksbanken att driva sedeldepåer i hela landet och ökade krav på företag på betalningsmarknaden att förbereda för att kunna upprätthålla verksamheten vid fredstida kriser och vid höjd beredskap.

Den digitala utvecklingen kan bidra till att säkerställa väl fungerande finansiella marknader och tillgodose hushållens och företagens behov av finansiella tjänster. Digitaliseringen av den svenska betalningsmarknaden i kombination med minskad kontantanvändning leder samtidigt till frågor om statens och den privata sektorns framtida roll på betalningsmarknaden. Utskottet konstaterar att utredningen om statens roll på betalningsmarknaden, som har sin grund i ett tillkännagivande från riksdagen, ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 mars 2023. Utredaren har ett brett mandat att utreda statens roll på betalningsmarknaden, digitala centralbankspengar och innebörden av begreppet lagligt betalningsmedel.

Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter arbetet med att säkerställa väl fungerande kontanthantering och betaltjänster, där inte minst beredskapsfrågan är en viktig faktor.

När det gäller kryptovalutor kan utskottet konstatera att yrkesmässig förvaltning eller handel med sådana valutor omfattas av penningtvättslagen. Vidare pågår det ett arbete på EU-nivå som syftar till att skapa en mer enhetlig reglering av denna typ av tillgångar. Dessutom innebär kommissionens förslag till penningtvättspaket som presenterades i juli 2021 ökad transparens i överföringar av kryptovalutor.

Slutligen noterar utskottet att en utredning lämnat förslag som ska förenkla för både ställföreträdare som t.ex. gode män och huvudmän att använda digitala tjänster.

Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

Penningtvätt och it-relaterad brottslighet som phishing

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om penningtvätt och it-relaterad brottslighet. Utskottet hänvisar bl.a. till nuvarande regelverk och pågående förhandlingar på EU-nivå.

Jämför reservation 16 (S) och 17 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:2139 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 67 anför motionärerna att nätbedrägerier ofta är svåra att klara upp och att det förebyggande arbetet därför blir än viktigare. Den tidigare regeringen genomförde åtgärder som utökade möjligheter att dela information mellan banker och brottsbekämpande myndigheter. Motionärerna anser att bankerna måste ta sin del av ansvaret för att stoppa bedrägerierna.

Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) anser i kommittémotion 2022/23:848 att bankerna ska införa kontrollsystem för utlandsbetalningar som avviker från det normala för att försvåra it-relaterad brottslighet som phishing (nätfiske), där användare luras att lämna ifrån sig lösenord eller bankuppgifter. Enligt motionärerna drabbar phishing och identitetsstöld allt fler (yrkande 19).

Även i kommittémotion 2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) framhålls behovet av att stärka konsumentskyddet och kraven på bankerna när det gäller it-relaterad brottslighet (yrkande 40). Motionärerna menar att anmälningar måste förenklas, ett it-brottscentrum upprättas och bankerna bli bättre på att flagga för utlandsbetalningar som kan tyda på phishing.

Mikael Larsson (C) anför i motion 2022/23:217 att regeringen i internationella sammanhang bör driva på för att det inrättas ett övervakningsorgan för illegala penningflöden.

Pågående arbete

Regelverket om penningtvätt och finansiering av terrorism

Regelverket om penningtvätt och finansiering av terrorism finns framför allt i lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) och i lagen (2017:631) om registrering av verkliga huvudmän (registerlagen). Lagstiftningen genomför det fjärde penningtvättsdirektivet i svensk rätt. Det fjärde penningtvättsdirektivet har också förändrats genom ett antal tilläggsdirektiv, även kallat det femte penningtvättsdirektivet. Det femte penningtvättsdirektivet syftar till att förbättra det unionsrättsliga regelverket särskilt med tanke på den ökade användningen av nya tekniska tjänster och risker kopplade till virtuella valutor. Direktivet reglerar t.ex. virtuella valutor och förbetalda kort, och fler aktörer än tidigare omfattas av begreppet verksamhetsutövare. Direktivet ställer krav på att medlemsstaterna

upprättar centraliserade automatiserade mekanismer som tillåter identifiering av innehavare av bank- och betalkonton och bankfack och att samarbetet mellan tillsynsmyndigheter förbättras. Det femte penningtvättsdirektivet har genomförts i svensk rätt och de nya reglerna gäller sedan den 1 januari 2020 (prop. 2018/19:150, bet. 2019/20:FiU15, rskr. 2019/20:38).

I juni 2022 överlämnade regeringen en proposition med förslag om samverkan mot penningtvätt och finansiering av terrorism (prop. 2021/22:251, bet. 2022/23:FiU15, rskr. 2022/23:33). Förslagen innebär att brottsbekämpande myndigheter, tillsynsmyndigheter och kreditinstitut ska få samverka i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka penningtvätt. Minst en myndighet måste alltid delta i samverkan. I samverkan ska en deltagare vara skyldig att lämna uppgifter till en annan deltagare trots sekretess eller tystnadsplikt. Vidare ska uppgiftsskyldigheten enligt penningtvättslagen omfatta clearingorganisationer som bedriver clearing eller avveckling av betalningar och företag som tillhandahåller finansiell infrastruktur som avser omedelbara betalningar. Lagändringarna med anledning av förslagen trädde i kraft den 1 januari 2023. Förslagen baseras på den utredning (dir. 2019:80, SOU 2021:42) som regeringen tillsatte efter ett tillkännagivande från riksdagen om att regeringen snarast skulle utreda vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att stärka arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism (bet. 2018/19:FiU42, rskr. 2018/19:291).

EU-paket om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

I juli 2021 lämnade kommissionen förslag på lagstiftning som syftar till att förbättra EU:s system för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (se fakta-PM 2020/21:FPM146). Förslaget, som omfattar fyra separata rättsakter, innebär att den administrativa regleringen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism i EU utvecklas genom att

- bestämmelser från det gällande penningtvättsdirektivet justeras och i stor utsträckning överförs till en förordning
- en ny EU-myndighet bildas med uppgifter som rör tillsyn samt samordning av medlemsstaternas finansunderrättelseenheter
- den befintliga regleringen av information som ska åtfölja överföringar av medel utsträcks till att även omfatta överföringar av kryptotillgångar.

Förhandlingarna om förslagen väntas bli klara våren 2023. Med anledning av EU:s lagstiftningspaket gav regeringen i juni 2022 en särskild utredare i uppdrag att lämna förslag till de författningsändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till de ändringar i regelverket som kan bli resultatet av förhandlingarna (dir. 2022:76). Uppdraget ska redovisas senast den 31 augusti 2024.

Stark kundautentisering vid fakturabetalningar online

I oktober 2022 lämnade regeringen en proposition till riksdagen om stark kundautentisering vid fakturabetalningar online (prop. 2022/23:9). I

propositionen föreslogs att det ska förtydligas att kravet på stark kundautentisering gäller när fakturabetalningar utgör en betaltjänst. Förslaget syftar till att minska risken för att konsumenter drabbas av bedrägerier i samband med krediter vid e-handel. Det föreslogs även att den näringsrättsliga tillsynen över att konsumentkreditinstituten följer konsumentkreditlagen skulle flyttas från Konsumentverket till Finansinspektionen. Riksdagen ställde sig bakom regeringens förslag (bet. 2022/23:FiU18, rskr. 2022/23:48). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2023.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat yrkanden om it-relaterad brottslighet som phishing och även frågor som rör penningtvätt och finansiering av terrorism, senast i betänkande 2021/22:FiU22. Utskottet avstyrkte yrkandena, bl.a. med hänvisning till det regelverk som genomför det femte penningtvättsdirektivet, den då pågående utredningen om ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism och det pågående arbetet på EU-nivå. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att nya bestämmelser om samverkan mot penningtvätt och finansiering av terrorism gäller sedan den 1 januari 2023. Brottsbekämpande myndigheter, tillsynsmyndigheter och kreditinstitut ska få samverka i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka penningtvätt. I samverkan ska en deltagare vara skyldig att lämna uppgifter till en annan deltagare trots sekretess eller tystnadsplikt. Utskottet konstaterar vidare sedan den 1 januari 2023 gäller även ett förtydligande om att stark kundautentisering krävs när fakturabetalningar utgör en betaltjänst. Syftet är att minska risken för konsumenter att drabbas av bedrägerier i samband med krediter vid e-handel. Vidare noterar utskottet de förhandlingar som pågår på EU-nivå rörande regelverket om penningtvätt och finansiering av terrorism som bl.a. syftar till bättre samordning mellan medlemsstaternas finansunderrättelseenheter. Utskottet konstaterar att en utredare ska lämna förslag till de författningsändringar som krävs för att anpassa svensk rätt till de ändringar i regelverket som kan bli resultatet av förhandlingarna.

Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

Kreditupplysning och inkassoverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kreditupplysning och inkassoverksamhet. Utskottet hänvisar till nuvarande regelverk.

Jämför reservation 18 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) tas frågan om kreditvärdighet efter kreditupplysning upp (yrkande 5). Motionärerna anser att regeringen bör utreda om s.k. omfrågeuppgifter enligt kreditupplysningslagen om privatpersoner ska gallras efter en kortare tidsperiod än tolv månader. Motionärerna pekar på att kreditupplysningar kan få negativa konsekvenser för en person eftersom varje upplysningsansökan kan reflektera individens betalningsförmåga oberoende av om krediten kvitterades ut eller inte. Detta kan i sin tur påverka möjligheterna och villkoren för kreditköp och lån.

Mats Green (M) anser i motion 2022/23:773 att det ska ställas högre krav än vad som gäller i dag för att få starta och bedriva inkassoverksamhet. Som skäl anför motionären att bluffakturor är ett stort och växande problem för dagens företag.

Pågående arbete

Omfrågeuppgifter och betalningsanmärkningar

Det dåvarande statsrådet Morgan Johansson besvarade den 15 januari 2021 en skriftlig fråga av riksdagsledamoten Dennis Dioukarev (SD) om gallringstid för omfrågeuppgifter (fr. 2020/21:1111). Statsrådet anförde bl.a. att en kreditgivare är skyldig att göra en kreditprövning innan en kredit beviljas. En omfrågeuppgift kan vara av betydelse för att bedöma en persons kreditvärdighet, eftersom uppgiften kan indikera att han eller hon har tagit andra krediter eller avser att ta sådana. Regleringen i kreditupplysningslagen om vilka uppgifter som får lämnas i kreditupplysningar bygger på en avvägning mellan intresset av en väl fungerande kreditmarknad och skyddet för den kreditsökande. Regleringen ska också minska risken för att enskilda över-skuldsätter sig. Det har införts begränsningar i lagen som innebär att omfrågeuppgifter om privatpersoner ska gallras senast efter ett år. Kreditgivaren ska också – utifrån den samlade informationen om en person – i varje enskilt fall värdera vilken betydelse de olika uppgifterna i en kreditupplysning har för kreditsökandens kreditvärdighet. Statsrådet underströk att det är viktigt att värna balansen mellan kreditgivarnas intressen och skyddet för den enskildes integritet. Statsrådet såg dock inte något behov av lagstiftningsåtgärder för att ytterligare begränsa vilka uppgifter som får tas med i en kreditupplysning.

Utlämnande av kredituppgifter

Riksdagen beslutade 2016 om ett tillkännagivande till regeringen om att överväga en ändring i kreditupplysningslagen så att kreditupplysningar om näringsidkare inte omfattar skulder som inte blivit fastställda av en domstol eller Kronofogdemyndigheten (bet. 2015/16:FiU22, rskr. 2015/16:194). Regeringen behandlade tillkännagivandet i proposition 2017/18:120. I propositionen gör regeringen bedömningen att det inte bör införas något sådant förbud. Skälet är att integritetsskyddsintressena inte gör sig lika starkt gällande för näringsidkare som för privatpersoner och att intresset av en effektiv kreditupplysningsverksamhet i stället träder i förgrunden. Riksdagen beslutade i april 2018 i enlighet med regeringens förslag (bet. 2017/18:FiU37, rskr. 2017/18:250).

Inkassoverksamhet

Regler om indrivning av fordringar genom krav eller någon annan inkassoåtgärd finns i inkassolagen (1974:182). I lagen finns föreskrifter om skyldigheten att bedriva inkassoverksamhet enligt god inkassosed, hantering av inkasserade medel, tillstånd och tillsyn. Inkassolagen gäller vid indrivning av både egen och annans fordran. Integritetsskyddsmyndigheten (Imy) utövar tillsyn över att lagen följs, förutom när det gäller verksamhet som bedrivs av företag under Finansinspektionens tillsyn eller av advokater. Imy kan återkalla ett tillstånd om att bedriva inkassoverksamhet om det inte längre kan antas att inkassoverksamheten bedrivs på ett sakkunnigt och omdömesgillt sätt. Det kan t.ex. ske om tillståndsinnehavaren döms för ekonomisk brottslighet, om allvarliga brister konstateras i verksamheten eller om tillståndsinnehavaren bryter mot en föreskrift som inspektionen har meddelat.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande förslag, senast i betänkande 2021/22:FiU22. Utskottet avstyrkte yrkandena, bl.a. eftersom det ansåg att det inte fanns skäl till åtgärder i den riktning som motionärerna efterfrågade. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att riksdagen 2018 beslutade att inte ändra reglerna i kreditupplysningslagen vad gäller kreditupplysningar om näringsidkare. Skälet till riksdagens beslut var att man ansåg att integritetsskyddet inte gör sig lika starkt gällande för näringsidkare som för privatpersoner och att det i stället är intresset av en effektiv kreditupplysningsverksamhet som träder i förgrunden. Utskottet gör ingen annan bedömning här. Balansen mellan kreditgivarnas intressen och skyddet för enskildas integritet gör sig också gällande i frågan om efter hur lång tid omfrågeuppgifter ska gallras. Utskottet

anser liksom tidigare att det inte finns något behov av lagstiftningsåtgärder i frågan. Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

Ett nationellt skuldregister

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden om ett nationellt skuldregister. Utskottet hänvisar bl.a. till den pågående utredningen om riskfylld kreditgivning och överskudsättning.

Jämför reservation 19 (S).

Motionerna

Jennie Nilsson m.fl. (S) anser i kommittémotion 2022/23:2215 att utredningen Motverka riskfylld kreditgivning och överskudsättning bör fullföljas och att konkreta åtgärder såsom införandet av ett skuldregister bör vidtas (yrkande 3). I kommittémotion 2022/23:1007 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) anförts att en utredning omgående bör tillsättas för att undersöka hur ett komplett skuldregister kan införas (yrkande 3). Ett sådant register skulle enligt motionärerna ge kreditgivarna möjlighet att genomföra heltäckande kreditprövningar och på så sätt motverka överskudsättning. Också Robert Hannah (L) förespråkar i motion 2022/23:2070 införandet av ett nationellt skuldregister (yrkande 2).

Pågående arbete

Utredning om åtgärder för att motverka riskfylld kreditgivning och överskudsättning

I november 2021 beslutade regeringen om direktiv till en utredning som ska granska marknaden för konsumentkrediter och föreslå åtgärder som motverkar riskfylld kreditgivning och överskudsättning (dir. 2021:108). Utredaren ska bl.a. granska marknaden för konsumentkrediter och bedöma i vilken utsträckning det finns risk för att krediter erbjuds eller lämnas till konsumenter som inte har ekonomiska förutsättningar att betala tillbaka och vid behov föreslå åtgärder som motverkar att det händer. Utredaren ska även föreslå hur kreditgivare kan få en bättre helhetsbild av en konsuments skulder, samt föreslå ett system för skuldregister, om inte starka skäl talar emot det. Vidare ska utredaren bedöma vilka åtgärder som skulle kunna vara lämpliga för att ge redan överskudsatta konsumenter bättre förutsättningar att betala tillbaka sina skulder. Utredaren ska också lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget ska enligt ett tilläggsdirektiv redovisas senast den 29 juni 2023.

Statistik över hushållens tillgångar och skulder

I november 2022 överlämnade Utredningen om statistik över hushållens tillgångar och skulder (dir. 2021:4) sitt betänkande till regeringen (SOU 2022:51). Utredningen har haft i uppdrag att grundligt belysa och analysera hur individbaserad statistik över hushållens tillgångar och skulder kan tas fram och användas för att ge en fullgod bild av hushållens finansiella ställning utan att den personliga integriteten och skyddet för personuppgifter åsidosätts. Remisstiden löper ut den 21 april 2023.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2021/22:FiU22. Utskottet avstyrkte yrkandena, bl.a. med hänvisning till att regeringen tillsatt utredningen om åtgärder för att motverka riskfylld kreditgivning och överskuldsättning. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regeringen i november 2021 beslutade om en utredning om åtgärder för att motverka riskfylld kreditgivning och överskuldsättning. I utredningens uppdrag ingår att föreslå ett system för skuldregister om inte starka skäl talar emot detta. Uppdraget ska redovisas i juni 2023. Utskottet konstaterar vidare att Utredningen om statistik över hushållens tillgångar och skulder lämnade sitt betänkande i november och att remisstiden löper ut i april 2023. Utskottet ser inte skäl till att här föregripa detta arbete. Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

Startlån för förstagångsköpare av bostad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden om startlån för förstagångsköpare av bostad. Utskottet hänvisar till att förslagen från utredningen om startlån för förstagångsköpare bereds i Regeringskansliet.

Jämför reservation 20 (S, MP).

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:2217 av Jennie Nilsson m.fl. (S) anser motionärerna att det bör utformas ett statligt startlån för förstagångsköpare för att underlätta deras inträde på bostadsmarknaden (yrkande 25). Markus Wiechel (SD) anser i motion 2022/23:321 att särskilda bolån riktade till unga bör utredas (yrkande 1). Vidare bör möjligheten att införa särskilda bolån riktade till förstagångsköpare utredas anser motionären (yrkande 2).

Pågående arbete

Startlån till förstagångsköpare av bostad

I december 2020 tillsatte regeringen en utredning med uppdraget att utreda och lämna förslag på åtgärder för att underlätta för hushåll som för första gången ska köpa en bostad (dir. 2020:105). Syftet är att underlätta för förstagångsköpare att komma in på den ägda bostadsmarknaden. Betänkandet överlämnades till regeringen i april 2022 (SOU 2022:12). I betänkandet lämnas bl.a. förslag om ett startlån med syftet att få fler förstagångsköpare att klara kontantinsatsen till en ägd bostad. Målgruppen föreslås vara de som inte ägt en primär bostad i Sverige de senaste tio åren och som har behov av att låna mer än 85 procent av bostadens värde för att kunna köpa en första primär bostad. Det föreslås vidare att en statlig garanti ska lämnas till bolåneaktörer som beviljar startlån. Remisstiden löpte ut i slutet av augusti 2022.

Den 14 december 2022 besvarade statsrådet Andreas Carlson (KD) en skriftlig fråga av riksdagsledamoten Jennie Nilsson (S) om startlån och förstagångsköpare (fr. 2022/23:109). Statsrådet anförde att det är viktigt att unga tar sig in på bostadsmarknaden. Det behövs enligt statsrådet fler bostäder för att underlätta för unga att få sin första bostad och utökade möjligheter att komma in på den ägda bostadsmarknaden. Statsrådet hänvisade till att en utredning nyligen lämnat förslag om startlån till förstagångsköpare av bostad. Utöver förslaget om startlån har utredningen övervägt andra tänkbara åtgärder för att underlätta för förstagångsköpare på bostadsmarknaden men inte lämnat några sådana förslag. Enligt statsrådet bereds betänkandet i Regeringskansliet.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2021/22:FiU22. Utskottet avstyrkte yrkandena med hänvisning till utredningen om startlån till förstagångsköpare av bostad. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i behovet av åtgärder för att underlätta för förstagångsköpare på bostadsmarknaden. Detta var något som kom till uttryck i det tillkännagivande som riksdagen riktade till regeringen i mars 2020 (bet. 2019/20:FiU22 punkt 3, rskr. 2019/20:186). Utskottet konstaterar att regeringen, i linje med utskottets tillkännagivande, har tillsatt en utredning som i april 2022 lämnade förslag om att underlätta för förstagångsköpare att komma in på bostadsmarknaden. Bland annat har utredaren lämnat förslag på hur ett statligt startlån för förstagångsköpare kan utformas och analyserat internationella erfarenheter av liknande åtgärder. Utskottet konstaterar att förslagen bereds i Regeringskansliet. Utskottet ser inte skäl till att föregripa det arbetet. Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

Kapitalförsörjning i hela landet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår yrkanden om finansiell service i hela landet. Utskottet hänvisar bl.a. till det riksdagsbundna målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken.

Jämför reservation 21 (S) och 22 (C).

Motionerna

Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) betonar i kommittémotion 2022/23:1121 att hela landet ska ha tillgång till såväl privat lånekapital som offentligt riskkapital (yrkande 12). För att öka möjligheterna för fler företag över hela landet att kunna öka sitt kapital skulle nya strukturer för statligt riskkapital och kreditgarantier kunna spela en viktig roll, anser motionärerna. I motion 2022/23:644 förespråkar Elisabeth Thand Ringqvist och Anders W Jonsson (båda C) att risktagandet i företagande bör utjämnas så att kreditvärdigheten inte längre beror på var i landet företaget är beläget.

I motion 2022/23:460 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) förordar motionärerna en utredning om hur Statens servicecenter eller en annan lämplig statlig aktör kan samverka med banker och statligt riskkapital för att förbättra finansservicen i småkommuner utan fysiskt bankkontor.

I motion 2022/23:396 av Hanna Westerén (S) anser motionären att tillgången till bank måste säkras i hela landet. Det förordas även av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S) i motion 2022/23:1040. Vidare förordas i motion 2022/23:1048 av Mikael Dahlgvist och Lars Mejern Larsson (båda S) att de lokala bankernas närvaro på landsbygden stärks.

Pågående arbete

Kapitalförsörjning och likvärdiga möjligheter till företagande i hela landet

I juni 2018 fattade riksdagen beslut om ett övergripande mål för den sammanhållna landsbygdspolitiken (prop. 2017/18:179, bet. 2017/18:NU19, rskr. 2017/18:359–360). Målet är en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet. Inriktningen och målet för politiken ska utgöra en plattform utifrån vilken kommande beslut och åtgärder för en livskraftig landsbygd ska utformas.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har tidigare behandlat liknande motionsyrkanden, senast i betänkande 2021/22:FiU22. Utskottet avstyrkte yrkandena, bl.a. med

hänvisning till det riksdagsbundna målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken. Riksdagen biföll utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

Det är enligt utskottet angeläget att små och medelstora företag inom finansmarknadsområdet ges goda möjligheter att växa och därigenom bidra till en sund konkurrens. Det är vidare viktigt att verka för en livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter för företagande, bl.a. när det gäller kreditgivningen. Det stämmer också överens med det övergripande mål för den sammanhållna landsbygdspolitiken som riksdagen beslutade om 2018. Mot denna bakgrund avstyrks motionsyrkandena.

Reservationer

1. Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning, punkt 2 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD), Charlotte Quensel (SD) och David Perez (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 4 och 6–9 samt avslår motionerna

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3,

2022/23:346 av Rickard Nordin (C),

2022/23:762 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 7,

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5,

2022/23:910 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 10 och 12 samt

2022/23:2070 av Robert Hannah (L) yrkande 5.

Ställningstagande

Vi vill se en långsiktig hållbar bostadspolitik och en sund amorteringskultur med genomtänkta kreditrestriktioner. En målsättning bör vara att alla som vill ska kunna äga sitt hem. Finansinspektionens återkommande slutsats i bolånerapporterna är att hushållen har en bra motståndskraft mot prisfall, räntehöjningar och inkomstbortfall. Samtidigt drabbar det andra amorteringskravet unga vuxna och ensamstående i högre utsträckning än andra grupper. Många tvingas då i stället ut på en osäker andrahandsmarknad, alternativt tacka nej till jobberbjudanden i storstadsregionerna. Därför anser vi att det andra amorteringskravet, som gäller de bolånetagare som tar nya lån som överstiger 4,5 gånger bruttoårsinkomsten, bör avskaffas till dess att det konstaterats vara utformat på ett ändamålsenligt sätt.

Vi anser också att hinder för en sund amorteringskultur bör undanröjas. Att en del hushåll har möjligheten att lösa in lån i förtid måste, inte minst mot bakgrund av den höga privata skuldsättningen, ur samhällets synvinkel anses bra. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv skapar ränteskillnadsersättningen i dag en skev incitamentsstruktur, försämrad konkurrens och helt onödiga inlåsnings effekter. Därför menar vi att möjligheten till ökad amorteringstakt

utan att behöva betala ränteskillnadsersättning bör utredas. Också en ökad transparens vid betalning av ränteskillnadsersättning bör utredas, liksom införande av en generell rätt till byte av säkerhet vid bostadsflytt. Även ett symmetrikrav vad gäller ränteskillnadsersättning, dvs. att låntagaren bör ha rätt till ersättning från banken vid en återbetalning av lån i förtid om räntorna har gått upp, bör utredas.

2. Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning, punkt 2 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 samt

avslår motionerna

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3,

2022/23:346 av Rickard Nordin (C),

2022/23:762 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 7,

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5,

2022/23:910 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 10 och 12,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 4 och 6–9 samt

2022/23:2070 av Robert Hannah (L) yrkande 5.

Ställningstagande

En stor del av bankernas vinster kommer från bolånen. En bidragande orsak till att de svenska bankerna har kunnat pressa upp sina bolånemarginaler är den svaga sits som de svenska bolånekunderna har gentemot banken vid en förhandling om bolåneräntan. Kunderna vet t.ex. i allmänhet inte hur stora bankens upplåningskostnader för bolånen är, vilket gör det svårt för kunden att värdera bankens erbjudande i en förhandling. I Finland däremot sätts bostadsräntorna ofta som ett påslag på internbankräntan i euroområdet. Det blir då tydligt för kunden hur stort påslag banken gör, vilket gör det lättare för kunden att jämföra och värdera bankens erbjudande. Ett liknande system bör införas i Sverige.

SBAB kan spela en viktig roll på den svenska bankmarknaden. SBAB är redan i dag förhållandevis transparent med sina produkter, priser, räntor och avgifter. För närvarande är de svenska hushållen hårt pressade av hög inflation och kraftigt stigande bolåneräntor. Därför bör SBAB i detta läge ges ett

kompletterande uppdrag att tillhandahålla särskilt konkurrenskraftiga bolånevillkor för att på så sätt sätta press på de andra bankernas bolånemarginaler.

3. Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning, punkt 2 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5 och

2022/23:910 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 10 och 12 samt avslår motionerna

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3,

2022/23:346 av Rickard Nordin (C),

2022/23:762 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 7,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 4 och 6–9 samt

2022/23:2070 av Robert Hannah (L) yrkande 5.

Ställningstagande

Amorteringskrav och andra kreditrestriktioner har gjort det avsevärt svårare för många människor att köpa en egen bostad. I delar av landet med utbredd brist på hyresrätter är ägandet en av få realistiska vägar till ett boende. För den som är ny i Sverige, ung, nyligen separerad eller ensamstående är det i dag svårt att få bostadslån, även med en normal inkomst. För att förenkla inträdet på bostadsmarknaden bör därför det skärpta amorteringskravet slopas.

När det gäller möjligheten att spara och få tillgång till kapital finns det modeller i andra länder som är värda att utvärdera. Ett exempel är det tyska Bausparsystemet som utformats för människor med små och normala inkomster och som kan liknas vid ett sparande som resulterar i ett garanterat lånelöfte. Om sparplanen följs innebär ett sådant sparande vetskap om att man inom en viss tid kommer att ha möjlighet att köpa en bostad. Sparformen leder också till att bostäder byggs. För att ett liknande system ska kunna införas i Sverige krävs legala förutsättningar för ett s.k. ändamålssparande. Ett ändamålssparande för att möjliggöra bostadssparande enligt tysk modell bör därför utredas.

Trots införandet av ränte- och kostnadstaket 2018 finns det fortfarande stora problem med snabb lån och högkostnadskrediter. Det bör därför

övervägas att införa dels en central spärrtjänst som möjliggör för privatpersoner att spärra sig från att ta nya krediter och lån, dels ett samlat centralt skuldregister över privatpersoner.

4. Makrotillsyn, bolånemarknaden och hushållens skuldsättning, punkt 2 (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:762 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 7 och avslår motionerna

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 1 och 2,

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1–3,

2022/23:346 av Rickard Nordin (C),

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 5,

2022/23:910 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkandena 10 och 12,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 4 och 6–9 samt

2022/23:2070 av Robert Hannah (L) yrkande 5.

Ställningstagande

Utmaningen att bygga för de behov som finns är stor och måste antas. De som i dag står längst ifrån bostadsmarknaden och ett tryggt boende är de som har lägre inkomster. Det är dock inte för denna kategori individer som de flesta bostäder i dag byggs. Vi behöver se över och stärka finansieringsförutsättningarna även för de som inte har höga inkomster. Det bör införas ett grönt bosparkonto. Det skulle underlätta för fler att komma in på bostadsmarknaden för att äga sitt boende.

5. Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden, punkt 3 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD), Charlotte Quensel (SD) och David Perez (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3 samt
2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 15 och
avslår motionerna

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 3 och 6–11,

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2022/23:639 av Elisabeth Thand Ringqvist (C),

2022/23:646 av Elisabeth Thand Ringqvist (C),

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 20,

2022/23:1137 av David Perez och Dennis Dioukarev (båda SD),

2022/23:1620 av Mikael Larsson och Catarina Deremar (båda C) yrkandena
1–3,

2022/23:1808 av Mikael Oscarsson (KD),

2022/23:1916 av Sten Bergheden (M) och

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 37.

Ställningstagande

Under inledningen av covid-19-pandemin fick vi se stora fall på världens börser. Många företagsobligationsfonder tvingades tillfälligt att stänga för uttag på grund av bristfällig likviditet. Det är problematiskt för det svenska småspararkollektivet att offentliga nyckeltal i fråga om illikvida tillgångar är svåra att hitta. Det finns exempel på fonder som marknadsförts som säkra placeringsalternativ med hög likviditet, trots att de i realiteten ägt en hög andel high yield-obligationer, dvs. obligationer med hög avkastning men också med hög kreditrisk. Därför menar vi att likviditetsrisken i form av andelen illikvida tillgångar uttryckligen och öppet ska anges i exempelvis ett fondfaktablad. Vidare bör Sverige på EU-nivå verka för en översyn av UCITS-regelverket, där en utvärdering av ett tak för illikvida tillgångar bör vara i fokus.

Vi anser också att regelverket för fullmaktsförfarande vid bankbyte behöver utvecklas, så att fler tjänster kan flyttas enklare och att endast en underskrift genom bank-id eller en vanlig signatur krävs. Detta skulle bidra till att underlätta för bankkunderna och ge dem möjlighet att ställa högre krav på sina banker. Därför bör det utredas hur bankbyte för konsumenter kan underlättas och hur förfarandet för fullständigt bankbyte via fullmakt kan se ut.

6. Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden, punkt 3 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 3 och 6–11 samt avslår motionerna

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2022/23:639 av Elisabeth Thand Ringqvist (C),

2022/23:646 av Elisabeth Thand Ringqvist (C),

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 20,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 15,

2022/23:1137 av David Perez och Dennis Dioukarev (båda SD),

2022/23:1620 av Mikael Larsson och Catarina Deremar (båda C) yrkandena 1–3,

2022/23:1808 av Mikael Oscarsson (KD),

2022/23:1916 av Sten Bergheden (M) och

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 37.

Ställningstagande

För konsumenterna på den finansiella tjänstemarknaden är det svårt att få överblick över kostnaderna för olika typer av finansiella tjänster. Detta minskar rörligheten på bankmarknaden, vilket i sin tur försämrar konkurrensen. Det bör därför ställas krav på bankerna att ta fram en årlig kostnadssammanställning som informerar kunderna om hur mycket de har betalat i avgifter. En sådan sammanställning ska också innefatta en översikt av de räntor som kunden betalat och mottagit under året.

Utöver en allmän digitalisering har handeln på världens börser under de senaste 10–15 åren blivit alltmer algoritmstyrd. Med detta avses ett elektroniskt handelssystem utifrån förutbestämda instruktioner och parametrar. Högfrequenshandeln kan ses som en underkategori till den algoritmstyrda handeln och är en extrem form av kortsiktig handel. Vid denna typ av handel med dess strategier riskerar många småsparare att komma i kläm. En utredning bör tillsättas för att se över regleringen av algoritm- och högfrequenshandeln på de finansiella marknaderna.

En väl fungerande marknad förutsätter att produkterna och deras priser är tydliga. På bankmarknaden finns det i detta avseende stora brister. Mycket av

problemen hänger ihop med att bankerna har olika paketerbjudanden, där t.ex. rabatten på bolåneräntan är beroende av hur stora engagemang kunden i övrigt har i banken. En utredning bör därför få i uppdrag att utreda för- och nackdelar med ett förbud mot produktpaketering samt lämna förslag på hur transparensen kan öka på bankmarknaden.

Det förekommer samordning av mer subtil karaktär mellan företag som begränsar konkurrensen men som inte omfattas av bestämmelserna i konkurrenslagen. Ett exempel är när ett företag går ut offentligt och talar om vilken prissättning det tänker sig den närmaste perioden. Detta sker ibland på de finansiella marknaderna, inte minst i fråga om bolån. I Australien har man infört ett förbud mot prissignalering inom banksektorn. Det australienska exemplet är värt att studera och eventuellt ta efter. Frågan om att förbjuda prissignalering på bankmarknaden bör därför utredas.

Insättningsgarantin är en försäkring som staten tillhandahåller och den kan ses som ett sätt att stabilisera ett i grunden bräckligt monetärt och finansiellt system. De avgifter som bankerna betalar för dessa försäkringar ska ses i relation till de vinster som de gjorde förra året. Insättningsgarantin är en förutsättning för bankernas lukrativa affärsmodeller med lågt eget kapital i förhållande till utlåningen. Mot den bakgrunden framstår avgifterna som låga. Regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att utreda hur avgifterna till insättningsgarantin på ett bättre sätt kan avspegla värdet på den försäkring som staten tillhandahåller.

På bankmarknaden finns det många samarbeten kring främst olika betalningsförmedlingstjänster, t.ex. Bankgirocentralen och dataclearingen. Konkurrensverket har pekat på att de många samarbetena ökar risken för kartellliknande utfall på marknaden. En utredning bör tillsättas om hur de många samarbetena inom banksektorn påverkar konkurrensen och hur alla företag ska kunna ges tillträde till infrastrukturen på de finansiella marknaderna på lika villkor. Utredningen bör också lämna förslag på hur ett ökat statligt ägande av finansiell infrastruktur kan främja konkurrensen på de finansiella marknaderna.

Bankväsendet är en del av en fungerande samhällelig infrastruktur och bör underlätta snarare än försvåra för ett levande föreningsliv. Det finns ett samhällsintresse att se över och med konkreta förslag underlätta civilsamhällets behov av grundläggande banktjänster och en utredning med detta syfte bör tillsättas.

7. Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden, punkt 3 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 20 och avslår motionerna

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 3 och 6–11,

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2022/23:639 av Elisabeth Thand Ringqvist (C),

2022/23:646 av Elisabeth Thand Ringqvist (C),

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 15,

2022/23:1137 av David Perez och Dennis Dioukarev (båda SD),

2022/23:1620 av Mikael Larsson och Catarina Deremar (båda C) yrkandena 1–3,

2022/23:1808 av Mikael Oscarsson (KD),

2022/23:1916 av Sten Bergheden (M) och

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 37.

Ställningstagande

Ett av de krångligare och mer tidsödande momenten för den som byter bank är att registrera om sig på olika autogiron m.m. Rätten till nummerportabilitet, dvs. möjligheten att behålla sitt kontonummer för den som byter bank, skulle ge en flexiblare marknad för banker. Det skulle även gynna konsumenterna genom att de kan ställa högre krav på bankerna och få bättre villkor.

8. Struktur och konkurrens på bank- och finansmarknaden, punkt 3 (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP) yrkande 37 och avslår motionerna

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 3 och 6–11,

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD) yrkande 4,

2022/23:639 av Elisabeth Thand Ringqvist (C),

2022/23:646 av Elisabeth Thand Ringqvist (C),

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C) yrkande 20,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkandena 2 och 3,

2022/23:1003 av Mikael Eskilanderesson m.fl. (SD) yrkande 15,
2022/23:1137 av David Perez och Dennis Dioukarev (båda SD),
2022/23:1620 av Mikael Larsson och Catarina Deremar (båda C) yrkandena
1–3,
2022/23:1808 av Mikael Oscarsson (KD) och
2022/23:1916 av Sten Bergheden (M).

Ställningstagande

Det finansiella systemet stöds av en infrastruktur koncentrerad till ett fåtal aktörer. Banksektorn är koncentrerad till ett mindre antal stora aktörer med likartade affärsmodeller. Både bankerna och infrastrukturföretagen är nära sammanlänkade. Det innebär att problem hos en aktör snabbt kan spridas till andra. Funktionaliteten i det finansiella systemet och underliggande infrastrukturer behöver kunna upprätthållas även vid fredstida kriser samt under höjd beredskap och ytterst i krig. Grundläggande ekonomiska transaktionsmöjligheter måste alltid kunna upprätthållas genom tillgång till kontanter, alternativa betalningsmedel eller någon form av statliga krediter. Förberedelser som syftar till att upprätthålla det finansiella systemets grundläggande funktionalitet även vid allvarliga störningar behöver vara välövade så att vi vet att de fungerar både i kris och i krig. De statliga myndigheterna behöver fortsätta arbetet med att stärka beredskapen för dessa uppgifter. Det har blottlagts känsligheter inom betalningssystemet och det måste följas upp.

9. En hållbar finansmarknad, punkt 4 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD), Charlotte Quensel (SD) och David Perez (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:972 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 58 och
avslår motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 39,
2022/23:1314 av Mathias Tegnér och Markus Kallifatides (båda S),
2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 17 och
2022/23:2190 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 62.

Ställningstagande

Sverige och Finland har förmodligen världens mest hållbara skogsbruk sett till de tre komponenterna i begreppet hållbarhet: ekonomi, ekologi och sociala konsekvenser av skogsbruket. När det gäller hållbar produktion i allmänhet är det också svårt att hitta exempel som är bättre än det nordiska skogsbruket. Ändå har EU-kommissionen upprepade gånger försökt exkludera nordiskt skogsbruk från vad som räknas som hållbart. Vi anser att regeringen även fortsättningsvis inte bör godkänna EU:s taxonomi för hållbara investeringar om inte skogsbruk så som det bedrivs i Sverige accepteras som en hållbar näring.

10. En hållbar finansmarknad, punkt 4 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 39 och

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 62 och
avslår motionerna

2022/23:972 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 58,

2022/23:1314 av Mathias Tegnér och Markus Kallifatides (båda S) och

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 17.

Ställningstagande

I grunden är taxonomiförordningen och det faktum att det tas fram standardiserade kriterier för hållbara investeringar i EU positivt. Att undvika fragmenterade nationella regler på området är bra. Däremot är den bristande teknikneutraliteten i kommissionens förslag till delegerade akter kopplade till målen i förordningen oroväckande. Därtill ställs kriterier på enskilda aktörer eller aktiviteter utan någon helhetssyn på omställningen i stort. I många fall går kriterierna dessutom lägre än nuvarande lagstiftning, vilket gör att investeringsbehovet ökar och det riskerar att försena klimatomställningen, utan någon ytterligare miljö- och klimatnytta. Hållbarhetskriterierna bör i högre grad ta sin utgångspunkt i nuvarande regelverk. Därtill finns stora brister i den demokratiska förankringen. Att utesluta de lagstiftande institutionerna i arbetet med att ta fram kriterierna leder till ett demokratiskt underskott och ställer de aktörer som ska efterleva kraven utanför processen. Jag kommer i det fortsatta arbetet att följa processen och säkerställa att kraven utformas med större helhetssyn på omställningen. Framtagandet av kriterier för hållbara

investeringar utifrån de sex målen i taxonomiförordningen bör ske på ett sätt som är transparent, vetenskapligt och demokratiskt förankrat och som i högre grad utgår från befintlig lagstiftning.

11. En hållbar finansmarknad, punkt 4 (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP) yrkande 17 och avslår motionerna

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) yrkande 39,

2022/23:972 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 58,

2022/23:1314 av Mathias Tegnér och Markus Kallifatides (båda S) och

2022/23:2190 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 62.

Ställningstagande

Finansmarknaden spelar en viktig roll i den gröna omställningen. Mer kapital måste kanaliseras mot hållbara verksamheter och bort från det fossila. Därför måste den gröna styrningen av finansmarknaden skärpas för att takten i klimatomställningen ska öka. Under den tidigare regeringen genomfördes flera åtgärder för att göra finansmarknaden grönare. Bland annat har hållbarhet blivit ett mål för finansmarknadspolitiken, kraven på information om hållbarhetsinformation för fondförvaltare har ökat och hållbarhetskraven för flera av AP-fonderna har skärpts. Även beslut om gröna kreditgarantier och gröna statliga garantier för att stötta industrins omställning har tagits.

12. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (S)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Ingela Nylund Watz (S), Eva Lindh (S) och Zinaida Kajevic (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1064 av Dzenan Cisija och Johan Büser (båda S),

2022/23:1199 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S) och
2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 53 och
avslår motionerna
2022/23:105 av Saila Quicklund (M),
2022/23:171 av Ann-Christine From Utterstedt (SD),
2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,
2022/23:430 av Staffan Eklöf (SD),
2022/23:751 av Nicklas Attefjord (MP),
2022/23:765 av Rebecka Le Moine (MP),
2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 40,
2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 10,
2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 31,
2022/23:1116 av Gudrun Brunegård (KD),
2022/23:1119 av Torsten Elofsson (KD),
2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 10,
2022/23:1296 av Leonid Yurkovskiy (SD) yrkandena 1 och 2,
2022/23:1643 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 21, 43, 45 och 46
samt
2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 32.

Ställningstagande

Alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser och på de orter och den landsbygd där marknaden inte tillgodoser behovet av grundläggande betaltjänster måste staten vara beredd att gå in med stödjande insatser eller ekonomiska bidrag.

Mindre än vart tionde köp sker idag med kontanter. Det betalsätt som används mest är betalkort men även Swish används i allt större utsträckning. Användningen av olika betalsätt är till viss del en generationsfråga. För många betyder de digitala betalningsmöjligheterna ett enkelt och smidigt sätt att sköta sina inköp. Samtidigt har förändringen inneburit en del negativa konsekvenser för grupper som harsvårigheter att använda sig av digitala betalningsmedel. Även risken för bedrägerier och sårbarheten i betalsystemen ökar med de nya betalningssätten. Vi har sett ett flertal händelser de senaste åren då tekniken ligger nere. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) skriver bl.a. på sin hemsida att det är bra att kunna betala på olika sätt. Det är en uppmaning att ha en reserv med kontanter hemma. Men detta innebär att samhället också måste ta emot kontanter. Betalningsutredningen ska redovisa sitt förslag den 31 mars 2023. Vi anser att kontanter även fortsättningsvis ska vara ett giltigt betalningsmedel.

Personer som behöver stöd i samhället kan få hjälp av en god man. Ett alternativ till god man är att ge någon man själv väljer fullmakt att företräda en vid t.ex. bankärenden. Ett problem som kan uppstå för gode män och personer med fullmakt är att huvudmannen eller fullmaktsgivaren saknar legitimation eller till och med tillgång till internet. En god man eller en person

med fullmakt för bankärenden kan då inte betala huvudmannens räkningar som e-fakturor eller via autogiro utan måste använda pappersfakturor och därmed också betala den fakturaavgift som det innebär. Om gode män och personer med fullmakt för bankärenden har möjlighet att ändra från pappersfaktura till e-faktura skulle denna extra kostnad kunna undvikas. Det bör utredas om det är möjligt att ge gode män och personer med fullmakt för bankärenden möjlighet att ändra från pappersfaktura till e-faktura.

13. Kontanthering och betaltjänster, punkt 5 (V)

av Ali Esbati (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt avslår motionerna

2022/23:105 av Saila Quicklund (M),

2022/23:171 av Ann-Christine From Utterstedt (SD),

2022/23:430 av Staffan Eklöf (SD),

2022/23:751 av Nicklas Attefjord (MP),

2022/23:765 av Rebecka Le Moine (MP),

2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 40,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 10,

2022/23:1003 av Mikael Eskilander m.fl. (SD) yrkande 31,

2022/23:1064 av Dzenan Cisija och Johan Büser (båda S),

2022/23:1116 av Gudrun Brunegård (KD),

2022/23:1119 av Torsten Elofsson (KD),

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 10,

2022/23:1199 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S),

2022/23:1296 av Leonid Yurkovskiy (SD) yrkandena 1 och 2,

2022/23:1643 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 21, 43, 45 och 46,

2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 32 och

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 53.

Ställningstagande

Nyligen har det införts krav på bankerna att tillhandahålla platser för kontantuttag. Däremot saknas det krav på bankerna att ta emot privatpersoners insättningar. Detta skapar en asymmetri mellan uttags- och insättningsmöjligheter. Det är svårt att förstå varför det ska gå att ta ut kontanter från ett konto men inte att sätta in några. Regeringen bör därför återkomma till

riksdagen med förslag om att bankerna ska vara skyldiga att ta emot privatpersoners och företags kontantinsättningar.

Den nuvarande utvecklingen leder till att allt fler handlare och restauranger slutar att acceptera kontanter. Detta drabbar främst glesbygden och de människor som är i digitalt och ekonomiskt utanförskap. Tillgången till och möjligheten att använda kontanter är också viktiga ur ett krisberedskapsperspektiv. En reglering som ställer krav på handlare och restauranger att acceptera kontanter som betalningsmedel måste dock göras på ett sätt som beaktar rånrisken och handlares och restaurangers säkerhet. Mot den bakgrunden bör regeringen tillsätta en utredning som ska lämna förslag om krav på handlare och restauranger att acceptera kontanter som betalningsmedel.

14. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 10,

2022/23:1643 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 21, 43, 45 och 46 samt

2022/23:1672 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 32 och avslår motionerna

2022/23:105 av Saila Quicklund (M),

2022/23:171 av Ann-Christine From Utterstedt (SD),

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,

2022/23:430 av Staffan Eklöf (SD),

2022/23:751 av Nicklas Attefjord (MP),

2022/23:765 av Rebecka Le Moine (MP),

2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 40,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 10,

2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 31,

2022/23:1064 av Dzenan Cisija och Johan Büser (båda S),

2022/23:1116 av Gudrun Brunegård (KD),

2022/23:1119 av Torsten Elofsson (KD),

2022/23:1199 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S),

2022/23:1296 av Leonid Yurkovskiy (SD) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 53.

Ställningstagande

Med ett allt större beroende av den digitala infrastrukturen för betalningar bör staten säkra att betalningar kan ske genom fler digitala lösningar. Finansinspektionen bör i nära samarbete med Post- och telestyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap säkra att de digitala system som används för betalningar är tillräckligt robusta. Dessutom måste utvecklingen av en e-krona bejakas.

I Sverige finns det varken någon specifik reglering av försäljning av kryptovaluta eller krav på hur kryptovaluta ska nyttjas eller utvecklas. I flera länder, liksom inom ramen för EU-samarbetet, pågår arbete med att utreda de juridiska grunderna för hantering av kryptovalutor. Bland annat har ett stort antal länder gett ut en vägledning kring hur kryptovalutor ska beskattas. Det bör skapas bättre förutsättningar och större öppenhet kring kryptovalutor och konsumentens rättigheter kopplat till dessa måste säkras.

Det bör dessutom skapas en öppen infrastruktur för digitala betalningar för att öka transparensen, konkurrensen och redundansen i det digitala betalningssystemet. Medborgarnas rättighet till anonyma betalningar bör också utredas.

Kontanthanteringen är samtidigt en viktig service för den svenska ekonomin, för svenska företag och för människors möjlighet att fritt välja betalningsmedel. Den lagändring som nyligen trätt i kraft innebär bl.a. en skyldighet för vissa banker att tillhandahålla kontantjänster. Lagstiftningen bör ses som en lägsta acceptabel nivå för kontanthanteringen i Sverige. Det är viktigt att den nya lagstiftningen omgående följs upp för att säkerställa att såväl lagstiftningen som dess intentioner efterföljs. Kontanthanteringen bör tryggas i hela landet i syfte att värna grundläggande servicefunktioner och tryggheten för såväl privatpersoner som näringsverksamheter.

15. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:751 av Nicklas Attefjord (MP) och
avslår motionerna
2022/23:105 av Saila Quicklund (M),
2022/23:171 av Ann-Christine From Utterstedt (SD),
2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V) yrkandena 4 och 5,
2022/23:430 av Staffan Eklöf (SD),
2022/23:765 av Rebecka Le Moine (MP),
2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 40,

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 10,
2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 31,
2022/23:1064 av Dzenan Cisija och Johan Büser (båda S),
2022/23:1116 av Gudrun Brunegård (KD),
2022/23:1119 av Torsten Elofsson (KD),
2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 10,
2022/23:1199 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S),
2022/23:1296 av Leonid Yurkovskiy (SD) yrkandena 1 och 2,
2022/23:1643 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 21, 43, 45 och 46,
2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 32 och
2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S) yrkande 53.

Ställningstagande

Att inte kunna få tillgång till kontanter är ett problem på många sätt. När bank efter bank stängt ned sin kontanthantering drabbar det många, inte minst äldre, som fortfarande hade velat göra sina bankärenden på plats och kunna sätta in och ta ut pengar. Det finns också en rad andra sammanhang där människor kan bli utestängda om eller när kontanthantering försvinner. Redan nu accepteras endast kort eller digital hantering på många ställen. Möjligheten att betala med kontanter bör ses som en rättighet. Regeringen bör därför säkerställa att kontanter kan användas. Det är också rimligt mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget.

16. Penningtvätt och it-relaterad brottslighet som phishing, punkt 6 (S)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Ingela Nylund Watz (S), Eva Lindh (S) och Zinaida Kajevic (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2139 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 67 och avslår motionerna

2022/23:217 av Mikael Larsson (C),

2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 19 och

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 40.

Ställningstagande

Bedrägerier i olika former, mot både enskilda och välfärdssystemet, är en stor inkomstkälla för den grova organiserade brottsligheten med tydliga kopplingar

till kriminella gäng, vapen och narkotikahandel. Äldre personer är en särskilt sårbar grupp och berättelserna om försök att lura till sig pengar är många. Nät-bedrägerier är ofta svåra att klara upp och därför blir det förebyggande arbetet än viktigare. Den tidigare regeringen genomförde ett antal åtgärder, bl.a. utökade möjligheter att dela information mellan banker och brottsbekämpande myndigheter. Vi anser att bankerna måste ta sin del av ansvaret för att stoppa bedrägerierna. Arbetet med att bekämpa bedrägerier måste fortsätta med full kraft.

17. Penningtvätt och it-relaterad brottslighet som phishing, punkt 6 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 19 och

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 40 och

avslår motionerna

2022/23:217 av Mikael Larsson (C) och

2022/23:2139 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 67.

Ställningstagande

Internets roll som en arena för aktörer som utmanar svensk säkerhet bortom fredstid har blivit allt viktigare. Flera av de omedelbara hoten mot svenska intressen är digitala. Det påverkar såväl svenska företags konkurrenskraft som samhällets funktionalitet och sammanhållning. Samtidigt blir den kriminella ekonomin alltmer digital. Identitetsstölder och phishing, där användare luras att lämna ifrån sig lösenord eller bankuppgifter, drabbar allt fler. Det saknas samtidigt säkerhetskrav på digitala produkter som enskilda använder, t.ex. bank-id. Det finns ett stort behov av att stärka konsumentskyddet och kraven på bankerna när det gäller it-relaterad brottslighet. Bankerna måste bli bättre på att flagga för utlandsbetalningar som kan tyda på phishingbrott och införa kontrollsystem för denna typ av betalningar.

18. Kreditupplysning och inkassoverksamhet, punkt 7 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD), Charlotte Quensel (SD) och David Perez (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 5 och
avslår motion
2022/23:773 av Mats Green (M).

Ställningstagande

I samband med att någon ansöker om ett lånelöfte för att t.ex. finansiera ett bostadsköp tas kreditupplysningar på den som gör anspråk på lånet. Om man ansöker om lån hos flera banker, t.ex. i syfte att förhandla ned räntan, registreras lika många kreditupplysningar. Den presumtiva fordringsägaren kan tolka detta som att man planerar att ta flera olika lån oavsett om de kvitteras ut eller inte, vilket i sin tur sänker kreditvärdigheten hos den som ansöker om lånet. Systemet är naturligtvis legitimt i sig för att bankerna ska kunna göra väl avvägda riskbedömningar. Det som dock kan ifrågasättas är hur länge omfrågeuppgifter ska lagras. Regelverket behöver moderniseras så att det inte utesluter individer med en sund privatekonomisk ställning. Om konsumenterna får större flexibilitet att jämföra bankernas erbjudanden, utan att riskera sänkt kreditvärdighet, skulle också konkurrenssituationen förbättras. Vi anser därför att regeringen bör utreda om omfrågeuppgifter enligt kreditupplysningslagen som rör privatpersoner ska gallras efter en kortare tidsperiod än tolv månader.

19. Ett nationellt skuldregister, punkt 8 (S)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Ingela Nylund Watz (S), Eva Lindh (S) och Zinaida Kajevic (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2022/23:2215 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 3 och

avslår motionerna

2022/23:1007 av Mikael Eskilanderesson m.fl. (SD) yrkande 3 och

2022/23:2070 av Robert Hannah (L) yrkande 2.

Ställningstagande

Överskuldssättningen ökar i Sverige, vilket drabbar inte bara enskilda personer utan även deras barn och släktingar. I dag har många svenska konsumenter det tuffare än på länge. Stigande räntor och högre energi-, bensen- och matpriser riskerar att ge fler människor betalningssvårigheter. För att minska överskuldssättningen genomförde den tidigare regeringen en rad reformer. Bland annat infördes ett räntetak på högkostnadskrediter. Samma regering tillsatte även utredningen om åtgärder för att motverka riskfylld kreditgivning och överskuldssättning, som bl.a. har i uppdrag att föreslå ett system för skuldregister. Det skulle vara ett kraftfullt verktyg för att säkerställa att de som beviljas lån också har förmågan att betala tillbaka. Det är betydelsefullt att utredningen Motverka riskfylld kreditgivning och överskuldssättning fullföljs och leder till konkreta åtgärder såsom inrättandet av ett skuldregister.

20. Startlån för förstagångsköpare av bostad, punkt 9 (S, MP)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Ingela Nylund Watz (S), Janine Alm Ericson (MP), Eva Lindh (S) och Zinaida Kajevic (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2217 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 25 och

avslår motion

2022/23:321 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Inträdet på bostadsmarknaden är för många förenat med stora svårigheter. Det handlar inte enbart om unga, tröskeln är ofta hög också för många andra som önskar ta steget in i en egen bostad. Den tidigare regeringen gav en utredare i uppdrag att ta fram förslag för att underlätta för förstagångsköpare på bostadsmarknaden, bl.a. hur ett statligt startlån för förstagångsköpare kan utformas. Ett startlån skulle underlätta inträdet på den ägda bostadsmarknaden genom att det förkortar tiden som behövs för att spara ihop tillräckligt eget kapital till den kontantinsats som krävs. Det skulle också minska behovet av blancolån för att finansiera kontantinsatsen. Det är viktigt att nu utforma en

konkret lösning som gör att det finns en realistisk väg in på bostadsmarknaden för förstagångsköpare.

21. Kapitalförsörjning i hela landet, punkt 10 (S)

av Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Ingela Nylund Watz (S), Eva Lindh (S) och Zinaida Kajevic (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:460 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S) och avslår motionerna

2022/23:396 av Hanna Westerén (S) yrkande 1,

2022/23:644 av Elisabeth Thand Ringqvist och Anders W Jonsson (båda C),

2022/23:1040 av Kalle Olsson och Anna-Caren Sätherberg (båda S),

2022/23:1048 av Mikael Dahlqvist och Lars Mejern Larsson (båda S) och

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 12.

Ställningstagande

Sverige har stora och växande regionala skillnader, vilket blir alltmer dramatiskt för de som bor på landsbygden. De stora bankerna koncentreras till de stora städerna och regionala centralorter. Flera banker har upphört med kontanthantering eller infört restriktioner för hur man får ta ut och sätta in pengar på banken. De som bor i glesbygd drabbas särskilt eftersom det ofta är långt mellan bankkontoren. När bankerna stänger ned kontoren på landsbygden har det många gånger inneburit att investeringsförutsättningarna försämras. Vad som behövs är en politik för en bank- och finansmarknad som är lokalt förankrad, en bank som har sina rötter i lokalt och inte i Stockholm. Regeringen bör överväga att utreda hur Statens servicecenter eller en annan lämplig statlig aktör kan samverka med banker och statligt riskkapital för att förbättra finansservicen i småkommuner utan fysiskt bankkontor.

22. Kapitalförsörjning i hela landet, punkt 10 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C) yrkande 12 och avslår motionerna

2022/23:396 av Hanna Westerén (S) yrkande 1,

2022/23:460 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S),

2022/23:644 av Elisabeth Thand Ringqvist och Anders W Jonsson (båda C),

2022/23:1040 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S) och

2022/23:1048 av Mikael Dahlgvist och Lars Mejern Larsson (båda S).

Ställningstagande

Förutsättningarna att få fram kapital för investeringar och nya affärsidéer är allt för ofta bristfälliga. Det är nödvändigt att hela landet har tillgång till såväl privat lånekapital som det offentliga riskkapitalet. Lokala banker och andra investerare spelar redan en avgörande roll. Men mer behöver göras om företags och människors fulla potential ska komma till sin rätt. I Norge har man infört s.k. sparbanksbevis för att möjliggöra bredare utlåning för sparbankerna, och Sverige behöver sträva i den riktningen, där ett viktigt steg är en moderniserad sparbankslag. Skälet för detta är att sparbanker som inte väljer att bli aktiebolag saknar reella möjligheter att stärka kapitalbasen. Den befintliga sparbankslagen förhindrar nämligen sparbankerna att ta in externt kapital. Genom bättre tillgång till externt kapital kan sparbankerna växla upp sin verksamhet för att bidra till att stärka företagandet och öka arbetstillfällena på Sveriges landsbygder. En modernisering av spelreglerna skulle också kunna innebära verksamma sparbanker i fler delar av Sverige. Regelverket behöver möjliggöra fler aktörer i hela landet.

Särskilt yttrande

Verksamheten i IMF, Världsbanksgruppen och regionala utvecklings- och investeringsbanker 2021 och 2022, punkt 1 (S, V, MP)

Mikael Damberg (S), Gunilla Carlsson (S), Ingela Nylund Watz (S), Ali Esbati (V), Janine Alm Ericson (MP), Eva Lindh (S) och Zinaida Kajevic (S) anför:

Sedan 2017 har arbetet i IMF i allt högre grad präglats av insikten att bristande jämlikhet hindrar den ekonomiska tillväxten och leder till politiska spänningar. Mot den bakgrunden uppmanades regeringar runt om i världen att driva en politik som gör att välståndet når alla. Begreppet ”inkluderande” tillväxt etablerades och rekommendationerna från IMF till världens länder för att öka tillväxten och välståndet fokuserar numer i högre grad på utbildnings-satsningar, reformer för att kvinnor ska komma in på arbetsmarknaden och mer progressiva skattesystem. Sverige har under flera år varit pådrivande i att inkluderande tillväxt och jämställdhet ska främjas i de internationella finansiella institutionernas arbete, i linje med deras mandat, exempelvis genom att anta ambitiösa strategier och mål på området. På samma sätt har den svenska regeringen varit aktivt pådrivande för att de finansiella institutionerna ska ha ambitiösa målsättningar på miljö- och klimatområdet.

Vi noterar att regeringens prioriteringar i huvudsak överensstämmer med den tidigare regeringens men att vissa formuleringar kan tolkas som att ett mer passivt, betraktande förhållningssätt etableras. Exempelvis ska Sverige i stället för att aktivt verka för ambitiösa målsättningar på miljö- och klimatområdet nu nöja sig med att välkomna sådana.

Det är fortsatt angeläget att Sverige upprätthåller ett fortsatt aktivt förhållningssätt i fråga om de globalt verkande finansiella institutionernas arbete med finansiell och monetär stabilitet. Det gäller behovet av inkluderande tillväxt, jämställdhet, miljö-, klimat och energifrågor. Arbetet med att stärka låg- och medelinkomstländernas inflytande i takt med att deras andel av världsekonomin måste också fortsätta.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2022/23:51 Redovisning av verksamheten i Internationella valutafonden, Världsbanksgruppen samt regionala utvecklings- och investeringsbanker 2021 och 2022.

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:105 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kunders behov av kontanthantering och betaltjänster i lagen om betaltjänster och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:171 av Ann-Christine From Utterstedt (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontanter alltid ska kunna användas som betalningsmedel i butiker och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:217 av Mikael Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om övervakningsorgan för illegala penningflöden och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:246 av Ali Esbati m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att införa en finsk modell för bostadslån i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SBAB i detta läge bör ges ett kompletterande uppdrag att tillhandahålla särskilt konkurrenskraftiga bolånevillkor för att på så sätt sätta press på de andra bankernas bolånemarginaler och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag till krav på bankerna om årliga kostnadssammanställningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om att bankerna

- ska vara skyldiga att ta emot privatpersoners och företags kontantinsättningar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att lämna förslag om krav på handlare och restauranger att acceptera kontanter som betalningsmedel och tillkännager detta för regeringen.
 6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning för att se över regleringen av algoritm- och högfrekvenshandeln på de finansiella marknaderna och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att utreda för- och nackdelar med ett förbud mot produktpaketering samt lämna förslag på hur transparensen kan öka på bankmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som utreder frågan om att förbjuda prissignalering på bankmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att utreda hur avgifterna till insättningsgarantin på ett bättre sätt kan avspeglar värdet på den försäkring som staten tillhandahåller och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att utreda hur de många samarbetena inom banksektorn påverkar konkurrensen och hur alla företag ska kunna ges tillträde till infrastrukturen på de finansiella marknaderna på lika villkor och hur ett ökat statligt ägande av finansiell infrastruktur kan främja konkurrensen på de finansiella marknaderna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas i syfte att se över och med konkreta förslag underlätta situationen för civilsamhällets behov av grundläggande banktjänster och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:321 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda särskilda bolån riktade till unga och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda särskilda bolån riktade till förstagångsköpare och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:322 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av amorteringskravet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att koppla ränteavdraget till ett amorteringskrav och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över olika amorteringskrav beroende på låntagarens ålder och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över en opartisk kontroll av PPM-rådgivning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:346 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska utsatta partners ofrivilliga skuldsättning och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:396 av Hanna Westerén (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra tillgång till bank i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:430 av Staffan Eklöf (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att livsmedelsbutiker och apotek ska bli skyldiga att ta emot och hantera kontanter och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:460 av Isak From och Åsa Karlsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda hur Statens servicecenter eller annan lämplig statlig aktör kan samverka med banker och statligt riskkapital för att förbättra finansservicen i småkommuner utan fysiskt bankkontor, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:639 av Elisabeth Thand Ringqvist (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att införa en regulatorisk sandlåda för finansiella innovationer och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:644 av Elisabeth Thand Ringqvist och Anders W Jonsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utjämna risktagandet i företagande så att kreditvärdigheten inte längre beror på var i landet företaget är beläget och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:646 av Elisabeth Thand Ringqvist (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Finansinspektionen i uppdrag att främja innovation på den finansiella marknaden och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:751 av Nicklas Attefjord (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att kontanter kan användas som betalningsmedel och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:762 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av ett grönt bosparkkonto och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:765 av Rebecka Le Moine (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen uppdraget att ta fram lämpliga åtgärder för att 9 kap. 14 § regeringsformen ska gälla fullt ut för alla svenska pengar som skapas och inte bara sedlar och mynt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:773 av Mats Green (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga högre krav och förutsättningar för startande och bedrivande av inkassoverksamhet i kampen mot bluffakturor och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:848 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bankerna ska införa kontrollsystem för utlandsbetalningar som avviker från det normala för att försvåra phishingbrott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:849 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att framtagandet av kriterier för hållbara investeringar utifrån de sex

målen i taxonomiförordningen bör ske på ett sätt som är transparent och demokratiskt förankrat och som utgår från befintlig lagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:865 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa en central spärrtjänst som möjliggör för privatpersoner att spärra sig från att ta nya krediter och lån och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätten till nummerportabilitet vid byte av bank och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:910 av Alireza Akhondi m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa det skärpta amorteringskravet i syfte att förenkla inträdet på bostadsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör vidta åtgärder för att förbereda införande av ett ändamålssparande för att möjliggöra bosparande enligt tysk modell och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:948 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD):

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör beakta ekonomisk säkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:956 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fonder öppet och uttryckligen ska ange fondbesittarens andel av illikvida tillgångar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska verka för en utredning om likviditetskrav och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa det andra amorteringskravet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda om omfrågeuppgifter enligt kreditupplysningslagen om privatpersoner ska gallras efter en kortare tidsperiod än tolv månader och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att möjliggöra en ökad amorteringstakt utan att behöva betala ränteskillnadsersättning och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att öka transparensen vid ränteskillnadsersättning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för en generell rätt till byte av säkerhet vid flytt och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för symmetrikrav vid förtida återbetalning av lån och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning i syfte att säkerställa kontanternas fortlevnad och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:972 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

58. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att inte godkänna EU:s taxonomi för hållbara investeringar om inte skogsbruk så som det bedrivs i Sverige accepteras som en hållbar näring och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1003 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur det kan underlättas för konsumenter att byta bank och hur förfarandet för fullständigt bankbyte via fullmakt kan göras och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontantplikt ska råda för livsnödvändiga konsumtionsartiklar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1007 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett komplett skuldregister kan införas och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1040 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt banknärvaro i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1048 av Mikael Dahlqvist och Lars Mejern Larsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka de lokala bankernas närvaro på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1064 av Dzenan Cisija och Johan Büser (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontanter i fortsättningen ska vara giltigt betalmedel och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1116 av Gudrun Brunegård (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i EU verka för att Swish eller liknande betaltjänster ska kunna gälla i hela unionen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1119 av Torsten Elofsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt utreda införandet av en lag som anger att kontanter måste tas emot som betalningsmedel och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1121 av Elisabeth Thand Ringqvist m.fl. (C):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna grundläggande servicefunktioner och tryggheten för såväl privatpersoner som näringsverksamheter genom att kontanthanteringen tryggas i hela landet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hela landet ska ha tillgång till såväl privat lånekapital som det offentliga riskkapitalet och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka konsumentskyddet och kraven på bankerna när det gäller it-relaterad brottslighet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1137 av David Perez och Dennis Dioukarev (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av reformer i syfte att begränsa blankningsattacker mot värdepappersbolag och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1199 av Åsa Karlsson och Helén Pettersson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas om det är möjligt att ge gode män och personer med fullmakt för bankärenden möjlighet att ändra från pappersfaktura till e-faktura och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1296 av Leonid Yurkovskiy (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fastställa att kontanter ska gälla som betalningsmedel på samtliga bankkontor i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att kontanter ska gälla som betalningsmedel i butiker och restauranger i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1314 av Mathias Tegnér och Markus Kallifatides (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att tillsätta en utredning om hur statliga finansiella instrument och kompetenser skulle kunna utvecklas och samlas i en grön investeringsbank för att stärka finansieringsmöjligheterna för omställningen av etablerad industri, investeringar i ny teknologi, stora infrastrukturprojekt samt hushållens omställning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:1620 av Mikael Larsson och Catarina Deremar (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra en översyn av sparbankslagen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa möjligheten för sparbanker att ta in externt kapital och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska regelverket för banker behöver ses över i syfte att åstadkomma en proportionalitet och rimlighet i användningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1643 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om digitala betalningar och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar och öppenhet kring kryptovalutor samt säkra konsumentens rättigheter kopplat till densamma och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa en öppen infrastruktur för digitala betalningar för att öka transparens och konkurrens samt redundans i det digitala betalningssystemet och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda medborgarnas rättighet till anonyma betalningar och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1672 av Annie Lööf m.fl. (C):

32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontanthantering bör tryggas i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1808 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda formerna för att minska belastningen på mindre fonder/stiftelser genom lättnader av regelverket i de delar som orsakar ökad administration och ökade kostnader för revision m.m. och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:1916 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för personer att öppna bankkonto för barn och ungdomar utan att föräldrarna står för själva kontot och att pengarna dessutom kan låsas till dess att barnet är 18 år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2070 av Robert Hannah (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett nationellt skuldregister och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ställa krav på fysiska möten för kreditgivning vid misstanke om ekonomiskt våld och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2139 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bedrägerier och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2140 av Gunilla Svantorp m.fl. (S):

53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser samt att staten måste vara beredd att gå in med stödjande insatser eller ekonomiska bidrag på de orter där marknaden inte tillgodoser behoven, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2175 av Per Bolund m.fl. (MP):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om åtgärder för att främja en grön finansmarknad i syfte att öka takten i omställningen och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2190 av Annie Lööf m.fl. (C):

62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att framtagandet av kriterier för hållbara investeringar utifrån de sex målen i taxonomiförordningen bör ske på ett sätt som är transparent, vetenskapligt och demokratiskt förankrat och som i högre grad utgår

från befintlig lagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2215 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fullfölja utredningen Motverka riskfylld kreditgivning och överskuldssättning och att vidta konkreta åtgärder såsom inrättandet av ett skuldregister, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2217 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett statligt startlån för förstagångsköpare och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2262 av Emma Berginger m.fl. (MP):

37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en finansiell beredskap och behovet av förberedelser som syftar till att upprätthålla det finansiella systemets grundläggande funktionalitet även vid allvarliga störningar och tillkännager detta för regeringen.